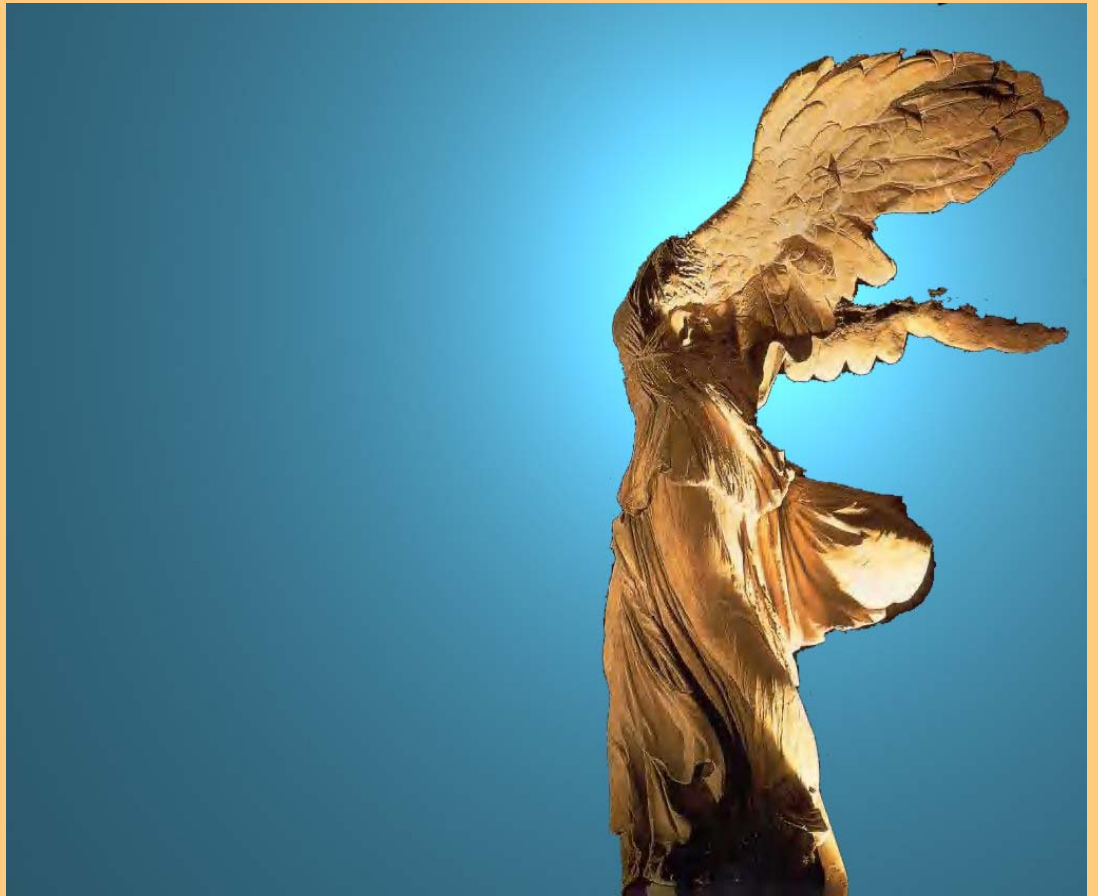

ΚΟΙΝΟΝ ΕΥΡΩΠΑΙΩΝ

Χρήστος Κηπουρός

Θράκη 2004

Περιεχόμενα

Εξώφυλλο	3
A. Τι έχω να πω στον Ταγίπ	5
A1. Θράκη: ούτε εθνικισμός ούτε κεμαλισμός	12
A2. Μαθήματα Θρακικής ζωγραφικής.....	15
A3. συμβολική πολιτική.....	18
A4. Οι πάγοι της Κομοτηνής.....	20
B. Η πόλη των κάστρων και των προτύπων	23
Γ. Η θερινή κατοικία της Νίκης.....	26
Οπισθόφυλλο	32

Εξώφυλλο

Η φωτογραφία της Νίκης όπως η χρωματική επεξεργασία στο φόντο ανήκουν στο διμοτιανό Γιάννη Κουκάκη που διαμένει μόνιμα στη Γαλλική πρωτεύουσα. Για την ευγενική παραχώρηση του εκφράζονται οι ευχαριστίες του συγγραφέα.

Η τριλογία, τα κείμενα της οποίας, συνδέει η Θράκη, αφιερώνονται στην 84η επέτειο απελευθέρωσής της. Αφορμή αποτέλεσε η συμπλήρωση φέτος 750 χρόνων από το θάνατο του εκ Διδυμοτείχου, Ιωάννη Βατάτζη που αποτελεί και τον ανακτητή της Ρωμανίας από τη Φραγκοκρατία από την οποία έχουν περάσει 800 έτη.

Α. Τι έχω να πω στον Ταγίπ

Κύριε πρωθυπουργέ. Δεν γνωρίζω πολύ καλά την τουρκική γλώσσα. Αντίθετα γνωρίζω πολύ καλά την πολιτική της χώρας σας. Αιτία του κειμένου, όπως θα διαπιστώσετε, αποτελεί η απόφαση να επισκεφθείτε τη Θράκη. Μπορεί εκ πρώτης όψεως να παραξενευτούν πολλοί θεσμικοί Θράκες συμπατριώτες, και πιο πολύ οι εν Αθήναις της πολιτικής και φυσικά της τηλεόρασης, όμως, συμφωνώ -όποιο ηθικό και πολιτικό βάρος κι αν έχει η στάση μου αυτή- με την επίσκεψή σας. Θα καταλάβετε πιο κάτω, γιατί. Τόσο εσείς, όσο πολλοί άλλοι. Επίσης κάποιοι ρηχοί καριερίστες, τους οποίους εκ του πονηρού οι ύπερθεν και κατά σύστημα, μας τους χρεώνουν για να μας προσάπτουν τη ρετσίνα της ακατέργαστης πολιτικής παιδείας, του εθνικισμού, του σοβινισμού και δεν ξέρω τι άλλο. Στην ουσία για να καλύψουν τη γύμνια τους αν όχι τους διατεταγμένους τους ρόλους.

Οι ομοεθνείς σας ευρωπαίοι, συμπολίτες μου όμως, τούρκοι, μέλη των μουσουλμανικών μειονοτήτων της Θράκης, σαφώς έχουν κάθε δικαίωμα στην επικοινωνία και στην σύσφιξη των σχέσεων μαζί σας όπως και με κάθε άλλη νόμιμη εκπροσώπηση της χώρας σας. Όπως αποτελεί ενδιαφέρουσα κίνηση η δηλωθείσα επίσκεψη του Έλληνα πρωθυπουργού σε Ίμβρο και Τένεδο η οποία όμως αδικεί τον εαυτό της όταν συνιστά απάντηση. Το ζήτημα για την Ελληνική πολιτική δεν είναι η αντίδραση αλλά η υλοποίηση της ανάληψης πρωτοβουλιών. Όσα δόλια και να απεργάζεται το εν Κομοτηνή προξενείο σας κύριε πρωθυπουργέ, και όσο και αν ο χρόνος επίσκεψης δεν είναι ο καλύτερος αφού γίνεται σε ημέρες που η Θράκη εορτάζει την επέτειο απελευθέρωσής της, όσο κι αν προκαλούν με την κουτοπονηριά τους όσοι σας συμβούλευσαν να έλθετε μετά από την Αθήνα εδώ, εν τούτοις η Ελλάδα δεν παύει να είναι η χώρα του Ξένιου Δία. Και δεν θα παύσει, έστω και αν ακόμη λάβετε μέρος σε προσχεδιασμένες προβοκάτσιες που θα γυρίσουν εναντίον σας.

Πρώτον, η συνειδητοποίηση της ανάγκης για την Ελλάδα να ασχοληθεί επιτέλους σοβαρά με το ζήτημα των Πομάκων, όπως από εικοσαετίας προτείνουμε. Δεύτερον, η συντριπτική πλειοψηφία των μειονοτήτων, συμπεριλαμβανομένων ακόμη και των τούρκων πολιτών, θα καταλάβει με ποιους έχει να κάνει. Και τρίτον, θα αναδειχθείτε σε κοινό προβοκάτορα και υπονομευτή αποσταθεροποιητικών εξελίξεων, την ίδια στιγμή που φάγατε τα λυσσιακά σας να μπειτε στην Ευρώπη. Παρόλα αυτά η Ελλάδα οφείλει να παραμείνει Ευρωπαϊκή χώρα σε όλα της. Άλλο τώρα αν αμφότερα τα έχει παραβιάσει εις βάρος της επί πολλές φορές και επί πολλά έτη. Από το χωρίο Πέπλος, στην Ελληνοτουρκική μεθόριο στους Κήπους του Έβρου, με τις λεγόμενες προωθήσεις αλλά στην ουσία τις απελάσεις των πολιτικών προσφύγων,

ιδιαίτερα εκ του μαρτυρικού λαού των Κούρδων έως την κατάδοση του ιστορικού τους ηγέτη κατά την αποφράδα ημέρα της 15ης Φεβρουαρίου 1999.

Η Ευρωπαϊκή ηθική και πολιτική παιδεία ως ιστορική συνέχεια της Αριστοτελικής πολιτισμικής προκατόχου της, από την ανεκτικότητα δηλαδή μέχρι τη μεσότητα, επιβάλλουν να μη διαφωνήσω ακόμη και στην πραγματοποίηση συναντήσεων με τους ομόδοξούς σας Πομάκους. Οφείλω όμως να σας υπενθυμίσω ότι εάν αποφασίζετε να προσχωρήσετε κάποια στιγμή στον Ευρωπαϊκό τρόπο σκέπτεσθαι και πράττειν, νομίζω ότι το πρώτο που οφείλατε είναι να αναγνωρίζετε τους Πομάκους, την ιστορική αυτή συνιστώσα των μουσουλμανικών μειοτοτήτων της Θράκης, όπως άλλωστε αναφέρει η συμφωνία της Λοζάννης, που κατά τα άλλα προς τιμή της, η χώρα σας ανήγειρε μνημείο στο Καραγάτς της Ανδριανούπολης, από όπου κατάγεται ο ένας παππούς μου.

Μπορεί στο συντακτικό της Ελληνικής γλώσσας ο υποθετικός σύνδεσμος αν, μαζί με παρατατικό χρόνο, να δηλώνουν κάτι το απραγματοποίητο, όμως όφειλα να σας το θέσω. Θα μπορούσα να σας το εκφράσω και στην τουρκική, παρά την ατελή γνώση, όπως σας είπα ήδη. Την έχω μάθει σε μικρή ηλικία, από συμπολίτες. Χρησιμοποιούσαν με συγκεκριμένο τρόπο το επίθετό μου, προφανώς λόγω των σπασμένων τους Ελληνικών. Αντί για Κηπουρό, με αποκαλούσαν Κήπρο. Εκτός και αν δεν ήθελαν ούτε αυτοί το γνωστό ου. Ένας μάλιστα, ο Μουσίν, που εργαζόταν στο μανάβικο μας, το φώναζε πιο δυνατά από όλους, χωρίς όμως να ενοχλούμαι από την προσωνυμία και το παρατσούκλι.

Απεναντίας ακόμη και σήμερα, μου ανακαλεί ιδιαίτερα θετικές μνήμες. Μπορώ να σας πω επιπλέον ότι η ονοματολογική αυτή ταύτιση επεκτάθηκε την ίδια περίοδο στην πολιτική. Θυμάμαι τα συλλαλητήρια που μετείχα ως μαθητής γυμνασίου και που για να μη τελειώσουν σύντομα περνάγαμε από όλες τις γειτονιές της πόλης μας. Αργότερα εγκαταστάθηκε στη διανοητική σφαίρα. Δεχθείτε σε C.D. ROM το τελευταίο βιβλίο μου με τίτλο: Δημοψήφισμα για την Κύπρο. Επίσης το πρώτο που έχει ως τίτλο: Δεν θέλουμε η Θράκη να γίνει νέα Κύπρος που αν το ξαναέγραφα σήμερα, θα αφαιρούσα τη λέξη δεν. Ενώ το πρότυπο της Κυπριακής αξιοπρέπειας, ηθικής και πολιτικής παιδείας. Γιατί για το πρόσφατο όχι κατά το Δημοψήφισμα δούλεψα συστηματικά μορφωτικά και πολιτικά τα τελευταία δυο έτη. Κυρίως όμως διότι η ετμηγορία της 24ης Απριλίου 2004, είναι η πιο μεγάλη πολιτισμική και πολιτική ημέρα της τελευταίας πεντηκονταετίας.

Ίσως αντιτείνετε ότι το ίδιο ακριβώς, περί της πιο μεγάλης διπλωματικής επιτυχίας της χώρας σας, επικαλεστήκατε και εσείς. Θα μπορούσα να σας πω πολλά. Αρκούμαι στα περί μιας τρύπας στο νερό, όπως δήλωσε μετά φυσικά από εσάς, ο γιός του Ντεκτάς από το πασαλίκι των κατεχόμενων στην Κύπρο. Θυμήθηκα τότε τις περιχαρείς σας δηλώσεις μετά το

τέλος της λεγόμενης διάσκεψης στην Ελβετία. Είπα τότε ότι ο θησαυρός που αποκομίσατε υπήρξε άνθραξ και αν ήταν και τέτοιος και που σήμερα μπορώ να προσθέσω μακάρι να έχετε τέτοιες νίκες. Όπως και εμείς μακάρι να έχουμε τέτοιες ήττες. Γιατί είναι η πρώτη φορά που αν κάποιος έσπασε τα πόδι του στους πάγους της Λουκέρνης είναι ο διάβολος. Γιατί είναι η πρώτη φορά, από πολλών δεκαετιών, που Ελβετική πόλη δεν παραπέμπει τον Ελληνισμό σε θλιβερούς συνειρμούς και εφιαλτικούς. Εγώ θεωρώ ότι αυτό συνέβη γιατί βάσταξε το εθνικό συμβούλιο της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Άλλο τώρα εάν αργότερα κάποιος πήγαν με το ναι. Έχει συμβεί και άλλες φορές στην ιστορία. Αυτό δεν ακυρώνει τη θετική τους στάση στην Ελβετία. Υπέρ του ναι άλλωστε είσατε και εσείς. Όπως το σύνολο σχεδόν της πολιτικής Ελλάδας, με προεξάρχουσα την αξιωματική αντιπολίτευση, καθώς επίσης οι Ηνωμένες Πολιτείες και η Βρετανία και κυρίως ο λεγόμενος διεθνής παράγων. Από τον Ο.Η.Ε. με τους θλιβερούς εκείνους λιμοκοντόρους μέχρι την ατυχέστατη στιγμή της θεσμικής γηραιάς Ηπείρου κατά την διπλή αποφράδα της 21ης Απριλίου. Μιλώ για την Ευρωβουλή. Πριν προλάβετε να επικαλεστείτε ότι το όχι υπήρξε και από τη δική σας πλευρά, πρέπει να γνωρίζετε -και ασφαλέστατα το γνωρίζετε- ότι αποτελούσε μέρος του ναι σας. Γιατί φανταστείτε να παίρνατε στα κατεχόμενα ένα 90%. Αντικειμενικά ο Γ. Γ. οφείλει μεγάλη χάρη στον εκεί πασά σας. Γιατί λόγω του ετεροβαρούς άμφω αυτού σχεδίου, όπως στην πραγματικότητα είναι, θα είχε φύγει την ίδια βραδιά των δημοψηφισμάτων, κακήν κακώς μάλιστα, από το γυάλινο μέγαρο του Ο.Η.Ε. Θα τον προσέφεραν σπονδή οι υποβολείς του στους Ολύμπιους θεούς και ειδικά στον Δία. Εξ ου και από-Διο-Πομπαίος.

Επιτρέψτε μου ένα ακόμη σχόλιο για την Κύπρο πριν επιστρέψω στην επίσκεψή σας στην Ελλάδα. Θέλατε και σεις ένα όχι αλλά όχι τόσο μεγάλο. Το επιδιώξατε άλλωστε μέσα από το ίδιο το σχέδιο. Στο βιβλίο μου μιλώ για νομικό και θεσμικό Αττίλα. Είχατε και έχετε κατά νουν μετά των άλλων φίλων να τυλίξετε σε μια κόλλα χαρτί τη Μεγαλόνησο. Απέδειξε ότι της πέφτει μικρό. Μπορεί να εξαναγκάσετε με την προσχεδιασμένη σας επιμονή να αναδειχθείτε σε προστάτιδα δύναμη πολλούς Ελληνοκυπρίους να ψηφίσουν όχι, όμως ούτε που φανταζόσαστε ότι θα έπαιρνε τόσο μεγάλη έκταση. Ίσως γιατί βλέπατε ότι οι Ελλαδικές ηγεσίες και άλλοι παράγοντες, ήταν τόσο υπέρ του ναι, και δεν περιμένατε τέτοια μεγάλη έκταση.

Όμως όπως απεδείχθη -εγώ το ήξερα εξαρχής- πέραν της προπαγανδιστικής σύνδεσης του όχι με το συναίσθημα τελικά συνέβη το εντελώς αντίθετο. Το μεν όχι ακολούθησε το δρόμο της αντίστασης απέναντι στον ορυμαγδό τόσων και τόσων απειλών και εκβιασμών, το δε ναι πέραν της αποκρουστικότητας που συνιστούσαν οι εκτός Κύπρου πλασιέ του, υπήρχε και μια

άλλη διάσταση. Ένα ποσοστό -όχι πάρα πολύ μεγάλο- που ήταν περί το ναι για λόγους συναισθηματικούς, ανταποκρίθηκε στο αίτημα της λογικής που συνέστησαν οι εξ Αθηνών, και πέρασε στη λογική. Στο όχι στο παράλογο. Έχει συμβεί αυτό στην ιστορία πολλές φορές. Δεν είναι η πρώτη φορά. Το περί αλάθητου κριτηρίου δεν βγήκε στην τύχη. Αποτελεί μέρος της ιστορικής τάξης και νομιμότητας. Πολλοί να πηγαίνουν για μαλλί και να βγαίνουν κλπ.

Πάρτε τις δικές σας πολιτικές που οφείλω να ομολογήσω είναι επεξεργασμένες. Πόσες φορές δεν σας γύρισαν μπούμερανγκ. Κάτι βέβαια που κυρίως οφείλεται στη πολύμορφα άδικη και σαθρή αφετηρία τους. Μπορεί να ψελλίζετε για διπλωματικές επιτυχίες όμως θα χρειαστεί οσονούπω να αναγνωρίσετε την Κυπριακή Δημοκρατία. Δε γίνεται να είστε η μόνη χώρα στη γη που δεν έχει προβεί σε πράξη αναγνώρισης και ταυτόχρονα να διεκδικείτε την προσυπογραφή της Κύπρου προκειμένου να πάρετε την πολυπόθητη ημερομηνία έναρξης των διαπραγματεύσεων ένταξής σας στην Ευρώπη. Αποδεικνύεται ότι η πολιτική να της επιφυλάξετε μαζί με άλλους, ρόλους παλλακίδας, απέτυχε παταγωδώς. Μπορώ να σας φέρω πολλά παραδείγματα παρόμοιων πολιτικών σας.

Η περίπτωση του Κούρδου Νέλσον Μαντέλα και των χιλιάδων πολιτικών κρατουμένων που έχετε, είναι μια από αυτές. Στο τελευταίο βιβλίο μεταξύ άλλων σημειώνω ότι η Ελλάδα μπορεί να προτείνει να πάρετε την ημερομηνία ακόμη και από τον Ιούνιο. Έτσι ώστε τόσο εσείς να κερδίσετε χρόνο όσο οι κρατούμενοι να κερδίσουν την Ελευθερία. Και οι πολύπαθοι λαοί της χώρας σας, τη Δημοκρατία. Ένας από αυτούς είναι ο πιο μαρτυρικός στην υφήλιο και ταυτόχρονα ο πιο πολυπληθής ιστορικός λαός χωρίς καν ένα συνιστών κρατίδιο. Επιτρέψτε να σας πω ότι και αν ακόμη εισβάλατε στο Νότιο Κουρδιστάν, όταν το απειλήσατε κατά την περίοδο της άλλης εισβολής, των Αμερικανών και Βρετανών στο Ιράκ, θα φεύγατε νύχτα. Όπως φυσικά και αυτοί. Ειδικά εσείς για έναν επιπλέον λόγο. Γιατί αντί για τα σημερινά είκοσι εκατομμύρια Κούρδων θα είχατε εικοσιπέντε και κάποιες ελάχιστες χιλιάδες κόσμου, που μέσα από τραβηγμένες από τα μαλλιά θεωρίες τους θεωρείτε εθνικά συγγενείς σας.

Ας μην επεκταθώ σε άλλα. Ούτε στη γεωοικονομία και τη μεγάλη σας διάψευση στο να καταστείτε ενεργειακό tank της Ευρασίας. Ούτε στο γεωπολιτικό μέλλον σας το οποίο η επί τόπου παρουσία των Η.Π.Α. το καθιστά προβληματικό. Ίσως γι αυτό θέλησε μέσω Ο.Η.Ε. να σας δώσει μια αποζημίωση στην Κύπρο. Ίσως γιατί προτίθεται να προχωρήσει στην ίδρυση ενός κουρδικού προτεκτοράτου στο Νότιο Κουρδιστάν. Σε κάθε περίπτωση οι σχέσεις σας με τις Η.Π.Α. ούτε δεδομένες είναι ούτε συγκλίνουσες. Δεν είστε άλλωστε οι μόνοι. Πολλοί πρώην δικοί της άνθρωποι έγιναν στη συνέχεια οι μεγαλύτεροι αντίπαλοι της. Και δεν μιλώ

μόνο για τους γνωστούς. Στο Ιράκ ή στο Αφγανιστάν. Υπάρχουν και πολλοί άλλοι. Ένας εξ αυτών είναι η ίδια η Γηραιά Ήπειρος, Ειδικότερα η Ευρωπαϊκή Ένωση.

Όσοι διαβάζουν την ιστορία ξέρουν ότι ο αρχικός ρόλος που επεφύλασσαν οι Η.Π.Α. στην Ευρωπαϊκή κοινότητα ήταν η τελευταία να αποτελέσει το μεταπολεμικό αντίπαλο δέος στη Σοβιετική Ένωση. Κάτι σαν πολιτικό οικονομικό σκέλος του NATO. Οι σημερινές εξελίξεις και κυρίως οι προδιαγραφόμενες, διαψεύδουν εν πολλοίς την Αμερική. Μπορεί η Ε.Ε. να μην πέρασε απέναντι αλλά δεν είναι και πειθήνιο όργανο. Όσο λάθος είναι να την υμνεί κανείς άλλο τόσο λάθος αποτελεί ο αναθεματισμός της. Όσο λάθος είναι ο Ευρωπαϊκισμός άλλο τόσο λάθος είναι το Ε.Ο.Κ. και NATO κλπ. που σαφώς έχει την αφετηρία του στον αρχικό Αμερικανικό σχεδιασμό σε βάρος της τότε Σοβιετικής Ένωσης. Κάτι που άφησε κουσούρια και αδράνεια ακόμη και μέχρι σήμερα σε κόμματα που παρά τη συμπαράστασή τους στο όχι της Κύπρου από την άλλη κατανηφίζουν την ένταξή της στην Ε. Ε. Άλλα δε να κινούνται στον αντίποδα των προηγούμενων, στο ναι σε όλα. Ναι στον Bush, ναι και στον Κεμάλ.

Απέναντι στα αδιέξοδα αυτά της λεγόμενης άλλης πρότασης, αυτός που γίνεται και πάλι επίκαιρος δεν είναι άλλος από τον Αριστοτέλη. Τόσο για τη μεσότητά του όσο κυρίως για την ανάγκη της αποδοχής της λογικής του. Και επόμενα της πολιτικής. Να το πω αλλιώς. Κάνουν μεγάλο λάθος αυτοί που δεν βλέπουν την Ευρώπη ως σύνθετη λέξη προερχόμενη από το επίθετο «ευρύ» και το ρήμα «ορώ». Ότι έχει μπροστά της πεδίο μεγάλης δόξης να επιβεβαιώσει κατ αρχήν το όνομά της. Που είναι συνώνυμο της πολιτικής. Της πολιτικής μετεωρολογίας. Ότι βλέπει μακριά. Νέες παράμετροι που μπορούν να συνδράμουν σε αυτό είναι τόσο η πολιτική γεωοικονομία όσο η γεωοικονομική Δημοκρατία. Και η Κύπρος από σήμερα, πέραν του ισότιμου και πλήρους μέλους της Ε.Ε. αποτελεί τον νέο μεγάλο γεωπολιτικό και γεωοικονομικό Μεσανατολικό και Ανατολικομεσοσογειακό εξώστη της. Τη σκάλα Ευρώπη στη Μέση Ανατολή. Όπως λέμε σκάλα Ποταμιά.

Σας τα είπα όλα αυτά γιατί κινδυνεύετε να χάσετε οριστικά το τραίνο της Ευρώπης. Αν δεν εκδημοκρατιστείτε μέσα στο αμέσως επόμενο διάστημα, τα όποια ρουσφέτια σας έχουν ταχθεί από δεξιά και από αριστερά πάνε στράφι. Άλλωστε η Ε.Ε. έκανε μεγάλο λάθος που δεν κινήθηκε κατά μήκος της γεωγραφίας. Είναι γι αυτό υπόλογος απέναντι στη Ρωσία. Βλέπετε η Ελλάδα ως προεδρία το πρώτο εξάμηνο του 2003, ενώ μπορούσε τουλάχιστον να κάνει κάτι ανάλογο με εκείνο που είχε κάνει η Γερμανική προεδρία το 1999, θύμισε τις περιπτώσεις εκείνες όπου το πολιτικό μέγεθος έχει ανάλογη έκταση με τη γεωγραφία της χώρας αντί για την ιστορία. Αυτή είναι και η μεγάλη διαφορά της Ελλαδικής προεδρίας με την Κυπριακή 24η Απριλίου.

Σας τα είπα όλα αυτά για έναν επιπλέον λόγο. Η Ευρωπαϊκή σας οπτική δεν αποτελεί δουλειά διόδου δια της Εγνατίας οδού. Αντίθετα αντί να προβαίνετε σε κινήσεις που αναπαράγουν το μοντέλο Κεμάλ στη Θράκη -θα κλείσω με αυτό- θα ήταν προς το ουσιαστικό σας συμφέρον να προχωρήσετε σε όσα ενισχύουν το ρόλο σας ως υποψήφια ένταξης στην Ευρώπη. Η διπλή σιδηροδρομική γραμμή Κωνσταντινούπολης, Πυθίου, Ηγουμενίτσας, Οτράντο εκτός από κλάδο του μεταξίου, αποτελεί έναν ολόκληρο διευρωπαϊκό άξονα -εγώ τον ονόμασα άξονα Νο XI- που σήμερα έπρεπε να είναι το πρώτο ζήτημα των δύο γειτονικών μας χωρών. Άλλωστε το Κοινό Ευρωπαϊών έχει δυο σαφείς προτεραιότητες και πεδία. Το αγροτικό και τις υποδομές. Ανάλογα φυσικά ισχύουν με την υπόθεση της ενέργειας. Δεν μπορείτε να είστε πωλήτρια χώρα, όπως διατείνεστε. Ούτε η Ελλάδα να μετατραπεί σε ενεργειακό σας υποπόδιο. Όλες οι Ευρωπαϊκές χώρες που δεν είναι παραγωγικές, λειτουργούν ως χώρες διέλευσης.

Και κάτι τελευταίο. Αν τα παθήματα σας έγιναν μαθήματα, δεν έχει πλέον κανένα νόημα να επιμένετε στην ίδια πολιτική στη Θράκη. Οι Πομάκοι είναι ομόθρησκοί σας αλλά όχι ομοεθνείς και ομογενείς σας. Το αν οι επικεφαλείς της αξιωματικής αντιπολίτευσης όσο της Ελληνικής Κυβέρνησης σιγούν -διατηρώ τη σειρά, με βάση την εκκωφαντικότητα της σιγής- δεν σημαίνει ότι η πολιτισμική γενοκτονία αυτού του λαού, η Πομακοφαγία, μπορεί και να επιτευχθεί. Απλώς δείχνει την παλιά και νέα τους εθνικοφροσύνη. Από τη μια ομιλούν για Έλληνες μουσουλμάνους, κινούμενοι στη σφαίρα του νεοελληνικού εθνικισμού ενώ από την άλλη αποσιωπούν την ύπαρξη των Πομάκων, κινούμενοι στη σφαίρα του κεμαλισμού. Ούτε τα όποια σας χρίσματα σε θεσμικούς Θράκες -Δημάρχους, Νομάρχες και Υπερνομάρχες- μπορούν να επιφέρουν κανένα ανάλογο αποτέλεσμα. Θα πείτε ότι βρίσκετε και κάνετε, όμως ήδη ο κόσμος διανύει νέα περίοδο. Έχετε να παραδειγματισθείτε από το Γερμανικό αρχέτυπο. Δεν μπορούν τα τρία βάθρα χώρας μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης να είναι θεμελιωμένα σε ισάριθμες γενοκτονίες ιστορικών λαών. Γνωρίζετε άλλωστε ότι έδαφος μιας νέας θεμελίωσης δεν είναι άλλο από την αυτοκριτική σας. Μπορείτε να διαφωνείτε με τις απόψεις αυτές. Όμως είμαι βέβαιος ότι εφόσον τις διαβάσετε, εκτός της λογικής και των πραγματικών γεγονότων δεν πρόκειται να συναντήσετε κάτι άλλο. Αν συναντήσετε κάτι κατά τις επαφές σας στη Θράκη, θα είναι η Πομακικότητα. Ιδιαίτερα στους νέους Πομάκους. Επίσης σε όλους τους μη Πομάκους μεν, Κοσμοπολίτες δε, και γι αυτό Δημοκράτες Θράκες, όπως ο υπογράφων.

Όπως με όλους έτσι και μαζί σας, ειλικρινής

Σ. Σ. Αφορμή προφανώς για το νέο γραπτό αποτελεί η επίσκεψη του τούρκου πρωθυπουργού στη Θράκη. Το κείμενο αυτό αφιερώνεται στους Πομάκους και σε όλους τους άλλους ανυπεράσπιστους λαούς της περιοχής της Ανατολικής Μεσογείου. Το δικό τους όχι στην εξαφάνισή και στην πολιτισμική γενοκτονία έχει μόνο να κερδίσει από το όχι των Κυπρίων αδελφών.

Σ. Σ. Το κείμενο που ακολουθεί αφορά συνέντευξη του συγγραφέα στο Δημοτικό ραδιόφωνο Ιωαννίνων στις 5 Μαΐου 2004 για το ίδιο ζήτημα.

A1. Θράκη: ούτε εθνικισμός ούτε κεμαλισμός

Από καιρό είπαμε ποιος είναι ο πυρήνας διατομής της Αθηναϊκής εθνικοφροσύνης στη Θράκη. Ο κοινός πολιτικός τόπος τόσο των απελθόντων όσο των επελθόντων. Αν από τη μια, τα λεκτικά εργαλεία αμφοτέρων εξαντλούνται στον όρο, μουσουλμανική μειονότητα, από την άλλη, συστηματικά αποσιωπούν το όνομα ενός ιστορικού λαού. Η λέξη «Πομάκοι», απουσιάζει παντελώς από το επίσημο Ελληνικό πολιτικό κομματικό λεξιλόγιο. Τόσο των μεν όσο των δε. Πρόκειται για ένα κράμα Ελληνικού εθνικισμού και τουρκικού Κεμαλισμού. Όσο κουφάινει αυτό, άλλο τόσο είναι αλήθεια. Εγώ πάλι λέω, ούτε εθνικισμός ούτε όμως κεμαλισμός. Η ισοπολιτεία προς όλες τις συνιστώσες των μειονοτήτων της Θράκης είναι η δική μας πρόταση. Αυτό άλλωστε επιβάλει και κάθε Ευρωπαϊκή πολιτική παιδεία και ηθική. Τόσο στους τούρκους και τους αθίγγανους όσο στον ιστορικό Θρακικό λαό των Πομάκων.

Το τελευταίο κρούσμα της παντελούς απουσίας της ισοπολιτείας αυτής που προανέφερα, καταγράφηκε στις εκλογές της 7ης Μαρτίου 2004. Η στάση που περιέγραψα επιβεβαιώθηκε από όλους τους αχθοφόρους των μεγάλων ονομάτων. Από το Γιώργο και τον Κώστα έως τη Ντόρα. Ο υποψήφιος τότε τοπικός Βουλευτής και σημερινός υφυπουργός που θα συνοδεύει μάλιστα τον Ταγίπ, διαρρήγνυε τα μάτια του, λέγοντας ότι ο Καραμανλής δεν μίλησε καθόλου για τους Πομάκους. Την αλήθεια έλεγε, προκειμένου να απαντήσει στη γνωστή προβοκάτσια συγκεκριμένων Μεγάλων Μέσων για το ίδιο ακριβώς θέμα, όμως ταυτόχρονα την παραχάραζε, συμμορφούμενος προς το φαινόμενο Κεμάλ που δεν επιτρέπει την ύπαρξη Πομάκων. Το τουρκικό δόγμα είναι γνωστό. Όπως υπάρχουν Θρακιώτες Έλληνες υπάρχουν και Πομάκοι Τούρκοι {!} Η τουρκική μειονότητα της Θράκης {!!} και έτερον ουδέν. Οπότε «όσα δεν φτάνει η αλεπού κλπ.», και ο φαιός λύκος θα συμπλήρωνα εγώ, να παραπέμπονται στον λεγόμενο αυτοπροσδιορισμό. Καθώς επίσης στον «επιστημονικό» κεμαλισμό, που ειρήσθω εν παρόδω, αποδέχονται πολλοί ημεδαποί εκ της πολιτικής, αρχηγοί και άλλοι.

Test events {δοκιμαστικές εκδηλώσεις} δεν γίνονται μόνο στην Αθήνα 2004. Στη Θράκη 2004 προηγήθηκαν. Εξ ου άλλωστε και η ισοκατανομή των ψήφων των μειονοτήτων προς την τουρκουάζ Ελλάδα. Φαντάζομαι τι χαρά θα έκαναν στο τουρκικό υπουργείο εξωτερικών, όταν με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία του προξενείου τους, συνέκριναν τον Καραμανλή του 2001 και του πληθυντικού αριθμού, των μειονοτήτων, με τον αντίστοιχο του 2004 και του ενικού αριθμού, της μειονότητας. Για την ιστορία απλώς να σημειώσω ότι ο πληθυντικός εκείνος υπήρξε ένα απλό τρικ και απάντηση στην κυρία Βάσω Παπανδρέου που με τη σειρά της είχε περάσει κι αυτή λίγες ώρες από τον πληθυντικό και την περιοχή. Ήταν τότε που

είπαμε ότι θυμίζουν την παλιά Ιταλική ταινία: ο κλέφας του κλέψαντος πολιτικές και όρους. Οι Θράκες, ακόμη από τη δεκαετία του '80, γνωρίζουν καλά ποιοι εισήγαγαν τον πληθυντικό στην πολιτική. Έχω γράψει γι αυτά στο βιβλίο: αγώνας για τη γεωοικονομική Δημοκρατία.

Από την άλλη ακούγοντας το εσχάτως συσταθέν κινδυνολόγο μέτωπο μεταξύ Μέσων και Κομμάτων, είναι να διερωτάται κανείς πως ξαφνικά τους έπιασε τέτοιος οίστρος για το θέμα. Σκέπτεται να το αποδώσει στην κεκτημένη ταχύτητα από την Κύπρο, όπου ηττήθηκε κατά κράτος η πολιτική τους. Μια διαπίστωση που ναι μεν είναι σωστή όμως από μόνη της δεν λέει τίποτε. Αποφασίζει να καταφύγει τότε κανείς στο λόγο, τη λογική. Να υποβάλει συγκεκριμένο ερώτημα στο Γιώργο Παπανδρέου, πέραν από το κατά πόσο ο παλαιόθεν και μέχρι και ο πρόσφατος βίος και η πολιτεία του, επιτρέπουν να υποδύεται τον κήνησορα. Να πει: «Αν όντως διαφωνείτε επειδή ανησυχείτε, γιατί δεν επιστήσατε την προσοχή στον φίλο σας τον Ταγίπ. Να διαμηνύσετε ότι τα κριτήρια της Κοπεγχάγης δεν είναι μόνο οικονομικά και δημοσιονομικά. Και ότι χοντράδες, κατά την επίσκεψή του στη Θράκη και προβοκάτσες θα χρεωθούν αποκλειστικά και μόνο στο ίδιο».

Για το χειρισμό της επίσκεψης μίλησα διεξοδικά στο κείμενο: «τι έχω να πω στον Ταγίπ». Από την Ελλάδα του ξένιου Δία έως την Ευρωπαϊκή αυτή χώρα που η πολιτισμική παιδεία της, της δίνει τα φόντα να χειρίζεται ακόμη και προβοκάτσες. Ιδίως όταν προέρχονται από γάιδαρο που έχει το θράσος να πει τον πετεινό κεφάλι. Όπως οφείλει να επανορθώνει και να ζητά και συγγνώμη. Η υπόθεση όμως αυτή, πέραν της παθογένειας της Αθηναϊκής εθνοφροσύνης, επανέφερε το ζήτημα των Πομάκων. Μπορεί οι τοπικοί θεσμοί λόγω του ότι αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της προηγούμενης πολιτικής δυσπλασίας να μην είναι σε θέση να κάνουν κάτι. Επίσης να μην υπάρχει άλλος θεσμός να ασχοληθεί σοβαρά πολιτικά. Με κείμενα στη χάση και στη βρέξη, όπως αυτό ή και άλλα, δεν γίνεται. Θεωρώ ότι μπορεί να συσταθεί ένα κίνημα αλληλεγγύης και στήριξης του ιστορικού αυτού Θρακικού λαού.

Από την Πομακοφαγία της Πολιτικής Ελλάδας όσο της θεσμικής Θράκης -η συμμετοχή της στα διάφορα «χίλια» και αλλού αυτό ακριβώς προωθεί- να πάμε στην Πομακοφιλία της πνευματικής χώρας και φυσικά της περιοχής μας. Λέω μόνο πνευματικής γιατί αν πρόσθετα την κοινωνική Ελλάδα, είναι σαν να παραβιάζω ανοιχτές θύρες. Κατά τα άλλα υπάρχουν πολλοί αξιόλογοι άνθρωποι, που μπορούν να προσφέρουν ακόμη πιο πολλά. Ο φετινός Μάιος τουλάχιστον να αφήσει τον αναγκαίο όσο θετικό αυτό απόηχο. Με αρχή το Δημοκρίτειο μπορούν τα Ελληνικά Πανεπιστήμια να ασχοληθούν με την Πομακολογία, την Πομακική ιστορία και κοινωνία. Τόσους επίσημους ανακηρύσσουν σε επίτιμους διδάκτορες. Καιρός

είναι ο ακαδημαϊκός αυτός θεσμός να επεκταθεί σε Πομάκους επιστήμονες ή και Έλληνες Πομακολόγους.

Αντιλαμβάνεται κανείς γιατί δεν ενοχλεί η επίσκεψη του τούρκου επίσημου. Απεναντίας άλλη μια φορά θα πάει για μαλλί και θα βγει κλπ. Απανωτές τελευταία φορές. Και υπάρχει ένα παράπλευρο ακόμη κέρδος. Θα καθαρίσει το τοπίο που πλείστοι όσοι επί πολλά έτη διατηρούν σε διατεταγμένη θολότητα. Μιλώ για τους εθνικιστές αντικεμαλιστές, μια άλλη πονεμένη ιστορία, με τους οποίους εδώ και δεκαετίες οι χειριστές των εν Ελλάδι εξελίξεων, μας ταυτίζουν συστηματικά. Μιλώ για εκείνους τους κάθε χρώματος μεν, ακατέργαστης παιδείας και καριερίστες δε, οι οποίοι όμως απέναντι στις ιδέες αυτές φέρονται τα ίδια και χειρότερα. Ούτε κλικλήδες να ήταν. Μπορεί όλα αυτά να μη μας πτοούν, όμως και το βάθος της Ελλαδικής παρακμής δεν είναι ευκαταφρόνητο. Θα έλεγα ότι είναι ιδιαίτερα μεγάλο. Όπως όμως κατά ευτυχή συγκυρία, μεγάλος είναι και ο αντίπαλός της στην περιοχή. Η φλέβα του γεωοικονομικού μας χρυσού που τινές έως πολλοί, εκ των μόλις προαναφερθέντων, συγγέουν με τον κυανιούχο.

A2. Μαθήματα Θρακικής ζωγραφικής

Τα μπλοκ ιχνογραφίας θύμισαν με τη στάση τους τόσο οι επελθόντες όσο οι απελθόντες σχετικά με την επίσκεψη του κοινού τους φίλου στη Θράκη. Ζωγραφίζουν μουντζούρες, τόσο οι μεν όσο οι δε, και νομίζουν ότι επειδή τις κρύβει το γνωστό ψιλόχαρτο, δεν φαίνονται. Αμα δεν ήταν σοβαρή υπόθεση, η στάση τους είναι για γέλια. Ας πάρουμε όμως τα πράγματα με τη σειρά.

Εκδηλώνει το ενδιαφέρον ο τούρκος πρωθυπουργός με αφορμή την επίσκεψή του στην Ελλάδα να επισκεφθεί και τη Θράκη. Η διπλωματική γλώσσα του Έλληνα ομολόγου του όφειλε να θέσει τα εξής θέματα: «καλώς να έρθετε. Το αεροδρόμιο της Αλεξανδρούπολης όσο εκείνο της Καβάλας μπορούν να σας εξυπηρετήσουν κατά τη μετάβασή σας στην Αθήνα. Βέβαια θα μπορούσε η επίσκεψή σας στη Θράκη να γίνει σε μια εκτός της επετείου της απελευθέρωσής της περίοδο, όμως γνωρίζετε ότι ως η πατρίδα του Ξένιου Δία δεν μας επιτρέπεται να αρνηθούμε την επιθυμία σας. Νομίζω συμφωνείτε ότι η διπλωματική οδός δια της οποίας πρόκειται να ρυθμιστούν οι λεπτομέρειες του ταξιδιού θα επιβεβαιώσει τις Ευρωπαϊκές της προδιαγραφές. Τις προθέσεις μας για την Ευρωπαϊκή προοπτική της χώρας τις γνωρίζετε. Είναι μια ευκαιρία να τις ενισχύσετε».

Δεν έγινε γνωστή η απάντηση του Κώστα Καραμανλή. Διέρρευσε ότι προτίθεται να απαντήσει με ανάλογο ταξίδι στην Ίμβρο και την Τένεδο. Διπλό λάθος. Πρώτο διότι μια τέτοια όντως σοβαρή πρωτοβουλία μετατρέπεται σε υστεροβουλία. Γιατί έρχεται ως απάντηση. Δεύτερον, καίγεται αυτό το σημαντικό χαρτί. Πήγαν να τα μπαλώσουν σήμερα λέγοντας ότι δεν θα γίνει το ταξίδι διότι είναι σαν να αποδέχεται ότι η μειονότητα της Θράκης είναι εθνική, μια και η μειονότητα των δυο Θρακικών Σποράδων ως Ελληνική είναι εθνική. Πάρε το αυγό και κούρευτο.

Η χώρα του επτανήσιου ποιητή καίει λάδια. Το αληθές εθνικό λέει ότι οι μειονότητες της Θράκης, όπως έτσι ακριβώς τις αποκαλεί με χρήση πληθυντικού, η συμφωνία της Λοζάννης, είναι Τούρκοι, Πομάκοι και αθίγγανοι. Αν χρησιμοποιείται ο ενικός, ότι η μειονότητα είναι θρησκευτική, και παράλληλα αποσιωπάται η ύπαρξη των Πομάκων, τότε αυτό δεν είναι εθνικό γιατί δεν είναι αληθές. Αν είναι κάτι, είναι εθνικιστικό με γαρνιτούρα Κεμάλ. Η μάλλον Κεμαλισμός με γαρνιτούρα αθηναϊκή εθνικοφροσύνη και επίσης θεσμική Θράκη. Ο ενικός αριθμός ταυτίζεται με την πομακοφαγία. Άλλους έλεγαν στην Αθήνα τουρκοφάγους. Και τελικά άλλος έχει το όνομα και άλλος τη χάρη. Μπορεί να πέρασε από τον πληθυντικό

ένα φεγγάρι ο σημερινός πρωθυπουργός, όμως έγκαιρα τον εγκατέλειψε για να ασπαστεί τον ενικό αριθμό. Αντί των μειονοτήτων, μειονότητα. Και κατ επέκταση τουρκογενής, τουρκικής καταγωγής, και επόμενα τουρκική, με την καθοριστική συμβολή της ομώνυμης διδασκόμενης γλώσσας σε όλες τις μειονότητες.

Πουθενά στον κόσμο δεν υπάρχει τέτοια γελοιότητα. Η όποια παρουσία των Πομάκων στις δημόσιες αρχές της Ελληνικής Πολιτείας είναι ένας χωρίς προηγούμενο τραγέλαφος. Ειδικότερα στα δικαστήρια. Ο Πομάκος ομιλεί τη μητρική του γλώσσα, υπάρχει διερμηνέας που τον μεταφράζει στα Τουρκικά, και ένας άλλος διερμηνέας που μεταφράζει από τα Τουρκικά στα Ελληνικά. Ποια Ευρώπη και ποια ανθρώπινα δικαιώματα. Ποια Ευρωβουλή. Νόμισαν τα κόμματα ότι θα πάνε κάποιους εκπροσώπους των Πομάκων στο Στρασβούργο και κάτι τρέχει στα γύφτικα. Όταν από το επίσημο Ελληνικό πολιτικό λεξιλόγιο απουσιάζουν ως οντότητα. Μετά από πολλά χρόνια καταλήγω ότι η Ελλάδα πρέπει να καταδικαστεί από την Ευρώπη για τα εις βάρος των Πομάκων αδικήματα. Γιατί τους στέρησε το δικαίωμα στη γλώσσα. Μια έξυπνη Ελληνική πολιτική ορχήστρα θα το είχε αναδείξει. Θα το είχε προτείνει και θα είχε αγωνιστεί να επισυμβεί. Εδώ όμως όλοι φαλτσάρουν.

Ας πάμε όμως στο άλλο μπλοκ ιχνογραφίας. Μουντζούρες και εδώ αλλά και ζωγραφιά ενός τοπίου. Μιλώ για ένα προάστιο στην Ανδριανούπολη, το Καραγάτς, γενέτειρα της σημερινής Ορεστιάδας. Κυρίως όμως το λάφυρο πριν την τελική επίτευξη της συμφωνίας της Λοζάννης, προκειμένου να ικανοποιηθεί το τουρκικό αίτημα να προστατευθεί η ιερή, όπως τη θεωρούσαν, Αδριανού. Εκεί λοιπόν πριν από λίγα χρόνια στήθηκε το μνημείο προς τιμή και μνήμη της Συμφωνίας της Λοζάννης, μεταξύ των άλλων στη μνήμη του πλιάτσικου. Περαστικοί από την Ανδριανούπολη και το Καραγάτς στις αρχές Μαρτίου του 2000, αν θυμάμαι καλά, και οι υπουργοί εξωτερικών Τουρκίας, Ελλάδας και Βουλγαρίας. Για τη τελευταία, με τη στενή εθνική της οπτική, ούτε κρύο ούτε ζέστη. Όμως για τον κύριο Παπανδρέου; Το ότι δεν γνώριζε αυτά δεν είναι δικαιολογία. Η ουσία είναι ότι η Ελλάδα από τη μια τίμησε την παραβιασθείσα κατά συρροή από την Τουρκία συμφωνία της Λοζάννης {1955, 1964 κλπ.}, καλώς έγινε ό,τι έγινε, και από την άλλη βόλταρε σε έναν από τους τόπους του εγκλήματος. Δεν έχω αμφιβολία ότι το επόμενο μνημείο η Τουρκία θα το αναγείρει στην Ίμβρο. Το λέω από τώρα να το ξέρουν οι όποιοι τότε κυβερνώντες.

Το έφερα σαν παράδειγμα γιατί δεν είναι πολύ γνωστό. Ας μην πάω στη κατάθεση στεφάνου στο μασωλείο του Κεμάλ. Προκαλούν όταν μιλούν για γη και ύδωρ πολιτικά πρόσωπα που είναι τόσο βαριά εκτεθειμένα, από τον πρόσφατο μάλιστα κυβερνητικό τους βίο. Το αν βρίσκουν και κάνουν, επειδή είναι του ίδιου φυράματος με τους κυβερνώντες, αυτό δεν σημαίνει ότι υπάρχει καμιά αλήθεια, καμιά ηθική και καμιά ιστορία που να τους

νομιμοποιεί να το κάνουν. Ήμαρτον. Μήπως δεν γνωρίζει ο κύριος Παπανδρέου ότι υπάρχουν Πομάκοι. Τι έκανε. Ευτυχώς που δεν έγινε δεκτή η υιοθέτηση της πρότασης της πρώην επιτρόπου για την καθιέρωση της Αγγλικής ως επίσημης γλώσσας του κράτους. Γιατί οι Πομάκοι θα ήταν υποχρεωμένοι να μαθαίνουν Ελληνικά, τουρκικά, Αγγλικά, Αραβικά, μια ή δυο άλλες ξένες γλώσσες, σύμφωνα με τα ισχύοντα του προγράμματος του υπουργείου παιδείας. Πέντε έξι ξένες γλώσσες, πλην μητρικής.

Νομίζω ότι στα επόμενα χρόνια η Πομακική τέχνη θα κάνει θραύση. Από τη λογοτεχνία μέχρι τον κινηματογράφο και την Πομακική κουζίνα. Μπορεί στην άνοιξη τους αυτή να συμβάλει πολύμορφα ένα κίνημα αλληλεγγύης και στήριξης του ιστορικού αυτού Θρακικού λαού. Το πρώτο όμως που θα κάνει είναι να διώξει από την περιοχή όλους εκείνους τους που με το αζημίωτο ήρθαν να επιβάλλουν την ανθρωποφαγία στην παιδεία. Είναι ντροπή τους. Θέλουν να λέγονται και προοδευτικοί ακαδημαϊκοί των Αθηνών. Μπορεί η υποψήφια για ένταξη γειτονική χώρα να είναι η αυτουργός στην πολιτισμική γενοκτονία των Πομάκων, όμως υπάρχουν συνεργοί στην υπόθεση. Τόσο οι κυβερνώντες όσο οι αντιπολιτευόμενοι. Με αντάλλαγμα, μια χούφτα ψήφους. Μου έρχεται να πω τους πρώην δικούς μου συντρόφους, ότι θα επιστρέψω, να καλύψω ένα μέρος των διαφυγόντων κερδών τους από τις ψήφους που θα χάσουν, ανακτώντας ταυτόχρονα μέρος από τη χαμένη τους αξιοπρέπεια. Ίσως και να το έκαμνα αν υπήρχε μια ειλικρινής συγγνώμη από την περιοχή και από τον Ελληνισμό ολόκληρο, περιλαμβανόμενου του Ελληνισμού της Κύπρου. Όπως είναι τώρα όχι.

Σ. Σ. Αποτελεί το τρίτο μέσα σε τρεις ημέρες κείμενο, με το ίδιο θέμα. Τους Πομάκους. Ανέκαθεν η πρόθεση του συγγραφέα ήταν η συμπερίληψη της λέξης Πομάκοι στο επίσημο πολιτικό λεξιλόγιο. Πόσο μάλλον σήμερα. Οι Έλληνες πολιτικοί αρχηγοί και πρωθυπουργοί κατά τις συναντήσεις που θα έχουν με τον τούρκο πρωθυπουργό στην Αθήνα μπορούν να τη χρησιμοποιήσουν. Όπως τον όρο: μειονότητες. Θα έχουν χίλιες ευκαιρίες να αναφερθούν, στην ύπαρξή τους. Πόσο μάλλον τώρα, όταν έπεται και το ταξίδι στη Θράκη. Η γειτονική κουτοπονηριά να αφήσουν τη Θράκη για το τέλος, μπορεί να αντιμετωπιστεί με έξυπνο όσο απολύτως νόμιμο τρόπο. Αν συμφωνούν με τον Σολωμό και με το αληθές-εθνικό τότε η αποσιώπηση και άρα το ψευδές, ούτε πολιτικό είναι, και κατά τον Αριστοτέλη, ούτε και ηθικό. Πουθενά στον κόσμο η πολιτική ηγεσία δεν εκχωρεί νόμιμα, κατοχυρωμένα από διεθνείς συνθήκες δικαιώματα, όπως η Ελλαδική αθηναϊκή. Ναι στην Ελληνοτουρκική φιλία και συνεργασία όχι στην συναυτουργία για διαίωνιση του εγκλήματος της πολιτισμικής γενοκτονίας ενός ιστορικού λαού.

Α3. συμβολική πολιτική

Πρόταση Χρήστου Κηπουρού [\[*\]](#)

Θυμάμαι σαν σήμερα το κιτς της νάιλον σακούλας που περιείχε το μακό μπλουζάκι του Αθήνα 2004 που χάρισε ο τέως πρωθυπουργός στο Bush. Κιτς μέσα έξω. Με αφορμή αυτή, έγραψα τότε το κείμενο: η πορφυρά βίβλος της υφαντικής. Έλεγα, θυμάμαι σε αυτό, ότι ένα χειροποίητο πορφυρούν χαλί από το Γεράκι Λακωνίας, θα ήταν το πιο έξυπνο δώρο. Φυσικά και δεν ενδιέφερε ο δωρολήπτης αλλά η τηλεοπτική στιγμή προβολής της παραγωγικής και της ευρισκόμενης σε μεγάλη κρίση υφαντικής Ελλάδας με τη μεγάλη όμως μυθολογική και ιστορική παρακαταθήκη. Από την Αθηνά Εργάνη και την Πηνελόπη ως το πορφυρούν χαλί που διεκτραγωδεί ο Αισχύλος στην τριλογία Ορέστεια, επί του οποίου σφαγιάστηκε η αιχμάλωτη της εισβολής του τότε Bush, Κασσάνδρα, που και σήμερα, πολιτικοί με ελλιπή παιδεία, συνεχίζουν να υβρίζουν. Να λένε ότι θα διαψευστούν οι Κασσάνδρες. Τόσα ξέρουν.

Οι Έλληνες πολίτες και επίσης οι εξ αυτών Αθηναίοι της Νέας Ιωνίας οι οποίοι είδαν σήμερα τον Τούρκο πρωθυπουργό να δωρίζει το μετάξινο χαλί στον Έλληνα ομόλογό του, θυμήθηκαν εξιστορήσεις δικών τους από την υφαντική άνοιξη της Ιωνίας. Την Κιουτάχεια, τη Σεβάστεια, την Καισάρεια, ιδιαίτερα τη Σίλη στο Ικόνιο και τη Μικρασιατική Σπάρτη που συνέχισαν την άνοιξή τους και μετά το 1922. Όταν ο φιλέλληνας Αμερικανός πρόεδρος της επιτροπής αποκατάστασης προσφύγων, Μορκεντάου συνέβαλε στις Ελληνικές εξαγωγές στην Αμερικανική αγορά. Τα ίδια θυμούνται στη Βέροια, την Κομοτηνή αλλά και αλλού.

Βέβαια ο Ταγίπ μίλησε για Ρωμιούς χαλβαδοποιούς, όπου έκανε ο ίδιος θελήματα, όταν ήταν παιδί. Δεν είπε κάτι για τους Γιουνάν ταπητουργούς. Ούτε θα περίμενε κανείς να το κάνει. Γιατί τότε θα ακύρωνε την έξυπνη όντως διπλωματική του κίνηση με το δώρο προς τον Κώστα Καραμανλή και με την πιστοποίηση ονομασιών προέλευσης για τα υφαντικά προϊόντα της χώρας του. Δεν λέω ότι μας διαβάζουν οι γείτονες. Ούτε φυσικά το αποκλείω. Όμως έχω την βεβαιότητα ότι ό,τι κάνουν το έχουν σκεφτεί και επεξεργαστεί. Δεν μπορώ να πω το ίδιο για το δώρο του Έλληνα πρωθυπουργού, ούτε πολύ περισσότερο για το περιχαρές του ύφους του, που γελούσαν ακόμη και τα αυτιά του. Από τα μαλλιά χρειάζεται κανείς να το τραβήξει για να συνδυάσει το δώρο του με μια συμβολική κίνηση προβολής της Ηπειρώτικης αργυροχοΐας και ασημουργίας που εδώ και πολύ καιρό διέρχεται τη μεγάλη της εβδομάδα. Ας μην επεκταθώ στον ενθουσιασμό του. Μόλις χθες έκανα λόγο περί του ίδιου φυράματος με τον αρχηγό της αξιωματικής συμπολίτευσης, όπως αποκαλώ τις πιο πολλές φορές, τον κύριο Παπανδρέου.

Τα είπα όλα αυτά προκειμένου να επαναφέρω μια παλιά μου πρόταση. Μπορεί να βρεθεί τρόπος να μην υπάρξει περιορισμός στα συμβατικά βραβεία, μετάλλια και μπουκέτα λουλουδιών στα Ολυμπιακά αγωνίσματα που ανέρχονται σε εκατοντάδες. Ότι Μπορούν επίσης να προσφερθούν ως έπαθλα έργα σύγχρονης όσο παραδοσιακής τέχνης, ως ζωγραφική δηλαδή με μαλλί, νήμα και μετάξι, όπως άλλωστε ονομάζονται οι τάπητες, τα υφαντά και τα μεταξωτά. Πέραν από την 15ήμερη τηλεοπτική παγκοσμιοποίηση των στιγμών επίδοσης των επάθλων, το μακροπρόθεσμο μεγάλο Ελληνικό όφελος, θα είναι η πορφύρα βίβλος της Ελληνικής υφαντικής. Σήμερα τα έργα αυτά τέχνης της, χωρίς καμιά ονομασία προέλευσης των συνεταιρισμών των γυναικών ή και άλλων που τα παράγουν, παραμένουν στοκαρισμένα σε υγρές αποθήκες. Μπορούσαν με άλλα μαζί προϊόντα να τα προβάλλουν στις επίσημες προθήκες των Ελληνικών προξενείων και πρεσβειών. Φαίνεται όμως τελικά ότι οι αφίσες που κοσμούν τους ανά τον κόσμο διπλωματικούς μας τοίχους, πηγαίνουν ασορτί με τη χθεσινή όσο σημερινή Ελλαδική αθηναϊκή πολιτική αισθητική και τους δικούς της τοίχους.

[] Η αναγέννηση ενός ακμάζοντος μέχρι πριν από λίγα χρόνια κλάδου της παραγωγικής οικονομίας της χώρας είναι μια άλλη θεώρηση της πολιτικής. Όσο όμως αυτή απουσιάζει άλλο τόσο απουσιάζει και ο προπομπός της. Η συμβολική πολιτική παιδεία. Η αφορμή για το σημερινό κείμενο.*

A4. Οι πάγοι της Κομοτηνής

Του Χρήστου Κηπουρού^[*]

Ακόμη και στις αδιανόητες φραστικές υπερβολές της λεγόμενης πολιτικής, είναι αλήθεια ότι παρατηρείται μια ανεκτικότητα αν όχι στωικότητα. Όμως η αποπειραθείσα εκ μέρους του τούρκου πρωθυπουργού στην Κομοτηνή, λίγο πριν αναχωρήσει για τη χώρα του, να την ταυτίσει με την Ελλάδα, λέγοντας ότι αμφότερες μπορούν να αποτελέσουν πολυπολιτισμικά πρότυπα -ο ίδιος αναφέρθηκε σε δύο πολιτισμούς, εννοώντας Ελληνικό και Τουρκικό, στην Ελλάδα, καθώς και Τουρκικό και Κουρδικό, στην Τουρκία- δεν έχει ιστορικό, όπως λέγεται, προηγούμενο.

Έπρεπε κάποιος να του υπενθυμίσει κατ αρχήν ότι άλλο οι πενήντα άντε εξήντα χιλιάδες τούρκοι της Θράκης -άλλες τόσες χιλιάδες είναι Πομάκοι- και άλλο τα είκοσι εκατομμύρια Κούρδοι. Επίσης άλλο Θράκη, άλλο Ανατολία με τις τέσσερις χιλιάδες όμορφα κουρδικά χωριά που ούτε καν όμορφα κήκαν από τον τουρκικό στρατό. Ας μην επεκταθούμε στις δεκάδες χιλιάδες των πολιτικών κρατουμένων. Ούτε σε προηγούμενες περιόδους. Μπορούσε να τα θέσει με έξυπνο τρόπο αυτά, μαζί με τις ευχές του για καλό ταξίδι, ένας από τους ημεδαπούς αξιωματούχους. Ο εκ Κοζάνης υπουργός Μακεδονίας Θράκης μπορούσε κάλλιστα να το κάνει αυτό. Είχε τη δυνατότητα να αντλήσει παραδείγματα από την πολιτική μέχρι την αριθμητική και μέχρι την ιστορία. Από την άλλη θα έκαμνε το πιο καλό μνημόσυνο στο συμπατριώτη του, τον Χαρίσιο Βαμβακά, που συνέδεσε το όνομά του με τη Θράκη και την απελευθέρωσή της, της οποίας η επέτειος εορτάζεται τις ίδιες αυτές ημέρες.

Είναι κρίμα που ούτε ο Νίκος Τσιαρτσιώνης ούτε άλλοι αξιωματούχοι κατάλαβαν τι είπε ο τούρκος πρωθυπουργός. Εκτός και αν τα άφησαν να τα πάρει το ποτάμι, κάνοντας το ίδιο με τους εν Αθήναις φίλους και εχθρούς. Οι ίδιοι όταν μίλησαν είπαν για μια Θράκη ζωντανό παράδειγμα διαφορετικών πολιτισμών, γλωσσών κλπ. Μόνο δεν είπαν για αριθμό. Πόσοι πολιτισμοί. Πόσες γλώσσες, αγαπητέ πρώην συνάδελφε, δεν είπες. Σου διέφυγε. Αντίθετα ο Ταγίπ ήταν σαφέστατος. Οι λαοί είπε που μπορούν να ζήσουν συντηρώντας δυο πολιτισμούς, αποτελούν παράδειγμα. Με ένα σμπάρο πήγε να πάρει δυο τρυγόνια. Από τη μια επεχείρησε άλλη μια φορά να κατοχυρώσει τον τουρκικό πολιτισμό ως τον δεύτερο της Θράκης και της Ελλάδας. Δηλαδή Πομάκοι yok. Από την άλλη ήθελε να εμφανίσει τον καθημαγμένο Κουρδικό λαό ως συντηρούμενο πολιτισμό. Είναι δηλαδή σαν να είπε ότι οι ευρισκόμενες σε εξέλιξη πολιτισμικές γενοκτονίες αποτελούν τα νέα αναπτυξιακά αρχέτυπα. Εγώ πάλι λέω ότι αν ο μη γένοιτο ολοκληρωθούν, και γίνουν ιστορία, ένας άλλος Ταγίπ, θα ζητήσει εκ νέου

τότε να ασχοληθούν με αυτήν -τη νέα ιστορία- οι ιστορικοί. Σαν να είχε πει ότι η Ελλάδα πρέπει να συνεχίσει έως τότε να ολοκληρώσει την Πομακική πολιτισμική γενοκτονία, να τους τουρκοποιήσει, και η Τουρκία τη δική της, την Κουρδική. Και όλες τις υπόλοιπες που δεν είναι αριθμός. Αυτά λοιπόν εννοούσε. Τίποτε λιγότερο, τίποτε περισσότερο.

Η Γηραιά Ήπειρος που κι αυτή εορτάζει σήμερα την ιστορική επέτειο της Ειρήνης από το τέλος του δεύτερου παγκόσμιου πολέμου που προκάλεσε ένας κατιών συγγενής και μαθητής του κεμαλισμού φασισμός, ο ναζισμός, οφείλει με τη σημερινή ευκαιρία να θυμηθεί μια από τις πρωταρχικές της πολιτισμικές αρχές. Την διαμέσου της διδασκαλίας αναγνώριση του δικαιώματος στη γλώσσα, σε όλους τους ιστορικούς λαούς που ζούνε στα παλιά όσο στα νέα μέλη εταίρους της, καθώς και στα υποψήφια μέλη χώρες. Δεν μπαίνουν βέβαια όλες οι περιπτώσεις στο ίδιο τσουβάλι. Όμως δεν μπορούμε να περιορίσουμε το αδίκημα αυτό της πολιτισμικής γενοκτονίας, επιλεκτικά.

Πέραν των Κούρδων, των Ποντίων και άλλων ιστορικών λαών που ζούνε στην Τουρκία, οφείλει να συμπεριληφθεί η περίπτωση των Πομάκων με τη μοναδική της ιδιομορφία. Με αυτουργό την εντός και εκτός συνόρων Τουρκία -υπάρχουν και στην ίδια Πομάκοι- η συναυτουργός Ελλάδα, διαπράττει το ίδιο αδίκημα, μη διδάσκουσα τη μητρική τους γλώσσα. Ένα ακόμη γεγονός χωρίς ιστορικό προηγούμενο. Αν θέλει κάποιος να φανταστεί την ανεπανάληπτη μοναδικότητα του φαινομένου δεν έχει παρά να προσθέσει την ταυτόχρονη μετατροπή της Ελλάδας σε αυτόχειρα. Πρώτη φορά που θα πανηγυρίσουμε μια καταδίκη μας από τους Ευρωπαϊκούς θεσμούς, θα είναι με την υπόθεση των Πομάκων. Γιατί θα αποτελέσει την αφετηρία αναγέννησής τους. Και επέκεινα, της δικής μας αναγέννησης. Της Θρακικής.

Όλα αυτά είναι σε γνώση των μειονοτήτων της Θράκης. Τόσο της τουρκικής μειονότητας όσο των Πομάκων. Η πιο τρανή απόδειξη είναι η ουσιαστική αποχή από την επίσκεψη του Ταγίπ. Τον ξέρουν άλλωστε πολύ καλύτερα από όσο οι Έλληνες επίσημοι γνωρίζουν τι εστί Τουρκία. Εγώ πάλι λέω ότι όταν μια χώρα δεν υποστεί κυρώσεις για εγκλήματα, όπως οι γενοκτονίες, και συνεχίζει να απολαμβάνει ασυλίας, επόμενο είναι να φθάσει στο μνημειακό αυτό θράσος, να τις επικαλείται ως αναπτυξιακά πρότυπα {!} Αυτό ακριβώς έκανε κατά την ομιλία του ο τούρκος αξιωματούχος. Άλλη μια φορά οι Έλληνες της πολιτικής απουσίασαν. Τόσο οι κυβερνώντες όσο οι αντιπολιτευόμενοι. Ούτε φωνή ούτε ακρόαση. Άλλα αντί άλλων. Δεν περίμενε φυσικά κανείς να πουν κάτι. Όπως και από τα ηλεκτρονικά αθηναϊκά Μέσα και την προσφιλή τους λογοκριτική τακτική, μη τυχόν χαλάσει η νέα εποχή.

Αγαθή τύχη, όμως η ιστορία, που ο φίλος των προηγούμενων, παρότρυνε να τη βάλουν στο ράφι. Από αυτήν εμπνεόμενες οι μειονότητες της Θράκης φέρθηκαν όπως φέρθηκαν,

βάζοντας πάγους. Μόνη εξαίρεση οι λίγες εκατοντάδες από την τακτική πελατεία της προξενικής αρχής της Θρακικής πρωτεύουσας. Ε, ας μην είμαστε και απόλυτοι. Χαίρομαι που για άλλη μια φορά δικαιώνονται τα τέσσερα προηγηθέντα γραπτά μου κατά τις τέσσερις προηγούμενες ημέρες. Ιδιαίτερα που είπα, καλώς να έρθει, αλλά ότι θα έρθει για μαλλί και θα φύγει κλπ. Και που βγήκε έτσι ακριβώς. Όπως τους πάγους της Λουκέρνης, διαδέχθηκαν οι πάγοι -πληθυντικός και εδώ αριθμός- της Κομοτηνής.

Αν στους πρώτους, όπως επίσης έγγραφα παλαιότερα, έσπασε το πόδι του ο διάβολος, και για πρώτη φορά στην ιστορία, Ελβετική πόλη δεν παραπέμπει τον Ελληνισμό σε θλίψη, έτσι έγινε και σήμερα. Μόνο που αυτός που έσπασε το πόδι του στους εδώ πάγους, τόσο στον ομοεθνή του, όσο στον Πομακικό, είναι ο κεμαλισμός. Μην κάνουν το λάθος κάποιιοι και τα αποδώσουν όλα αυτά στην σημερινή ή τη χθεσινή τους «πολιτική» γιατί υπάρχει κίνδυνος να ξεσπάσει τότε κανένας εμφύλιος μεταξύ Ελλήνων Κεμάλ και τούρκων της ίδιας πάστας. Γιατί αν το όνομα αυτό θυμίζει το αλήστου μνήμης δικό μας: ο βασιλεύς απέθανε, ζήτω ο Βασιλεύς, μέσα συνεχίζεται. Οι Ισλαμιστές και άλλοι, αυτό λένε και κυρίως πράττουν. Ο Κεμάλ πέθανε, ζήτω ο Κεμάλ, παρασύροντας πολλούς αφελείς εκ της πολιτικής Ελλάδας.

Τι άνοιξη και αυτή φέτος, και τι Σάββατα. Τόσο το όχι του Σαββάτου των Ελλήνων της Κύπρου όσο το όχι του Σαββάτου των Τούρκων και των Πομάκων της Θράκης. Το ένα Σάββατο η Κύπρος 2004 έβαλε τα γυαλιά στην Αθήνα 2004 και πρωτεύουσα του ναι σε όλα. Το άλλο, το σημερινό, ακολούθησε η μειονοτική Θράκη 2004. Και όχι μόνο αυτό αλλά με μια άλλη πολιτική Αθήνα στη θέση της χθεσινής ή της σημερινής, θα οδεύαμε προς το υψηλότερο βάθρο της παγκόσμιας γεωοικονομίας, αντί να ασχολούμαστε με τις εκάστοτε ξιपाσιές της. Δεν γνωρίζω πότε θα γίνει ή και αν γίνει αλλά σειρά τώρα να της βάλουμε γυαλιά, έχουμε οι Έλληνες της Θράκης. Εμείς μπορούμε να συμβάλουμε στην αποκατάσταση της παλαιόθεν χαμένης της όρασης. Λίγο, όχι πολύ, να μας στήριζε η παντελώς όλες αυτές τις ημέρες απύσχα θεσμική Θράκη, μπορούσε να επισπευσθεί. Από την πολιτική ως καριέρα να πάμε στην πολιτική ως πολιτική.

[] Το κείμενο του πρώην Βουλευτή Έβρου γράφτηκε ώστε να αποτελέσει απάντηση σε όσα είπε ο τούρκος πρωθυπουργός, επειδή δεν υπήρξε από εκείνους που την όφειλαν. Κυρίως όμως γράφτηκε αντί άλλου εγκωμίου προς τις μειονότητες της Θράκης για τη πολιτική και Ευρωπαϊκή τους στάση. Για το Κοινόν Ευρωπαϊών, όπως ονομάστηκε η νέα αυτή πολιτική του εργασία για τη Θράκη.*

Διδυμότειχο 8 -5- '04

B. Η πόλη των κάστρων και των προτύπων

Του Χρήστου Κηπουρού [✱]

Ο τίτλος αυτός οφείλει να αποτελεί μια από τις προσδοκώμενες πτυχές της πρωτοβουλίας του Δήμου Διδυμοτείχου να ορίσει το 2004 σε έτος Ιωάννη Βατάτζη. Να μη μείνει απλά στην προς τιμή του τελευταίου, προγραμματιζόμενη διημερίδα. Μπορεί να τιμά επίσης τη Δημοτική αρχή η αποδοχή και πολλών άλλων που πρότεινα σε ομιλία που έκανα στις 18 Οκτωβρίου 2003 στην πόλη, όπως η ανταπόκριση σε αυτή από το Δήμαρχο, όμως χωρίς την επεξεργασμένη τους συνέχεια κάποια στιγμή θα κινδυνέψουν να καούν.

Το πρώτο είναι ότι στην έως τώρα γνωστή ως πόλη των κάστρων χρειάζεται να προστεθεί η αντίστοιχη πόλη των προτύπων. Να γίνει η πόλη των κάστρων και των προτύπων. Συνάδει άλλωστε, αν δεν το επιβάλει, η άλλη της ιδιότητα. Εκείνη της δίδυμης πόλης. Δυο πόλεις. Δύο ονόματα. Δυο επίθετα. Δύο σύμβολα. Αυτή είναι η σειρά. Το σημερινό κείμενο αποτελεί είδος δημόσιου δώρου προς τον συνονόματο πρώην συνάδελφο μηχανικό και νυν Δήμαρχο, με την αναγκαία επίσης υπενθύμιση ότι είμαι Θράκας, γνήσιος απόγονος του Ρήσου που συμπαραστάθηκε στο πλευρό των υπερασπιζόμενων την πόλη τους Τρώων κατά την εισβολή του Αγαμέμνονα και τω Αχαιών. Χάρηκα πολύ που μια φίλη Πελοποννησία το επανέλαβε σε πρόσφατο άρθρο της για την Κύπρο. Έκανε λόγο για τους εισβολείς Αχαιούς στην Τροία. Δεν ανήκω στους Δαναούς, να φοβούνται τα δώρα μου. Ούτε βέβαια είμαι Στέντωρ. Πολιτικός δηλαδή ανταποκριτής των εν Αθήναις ανταποκριτών, κύκλων εξωελλαδικών.

Εκτός των αρχιτεκτονικών και πολιτισμικών μνημείων των τόσων πολιτισμών που έζησε μέχρι σήμερα, η πόλη μας μπορεί να ανακτήσει επιπλέον πολιτισμικά μνημεία. Ένα από αυτά είναι η διαδρομή του εκ Διδυμοτείχου Ιωάννη Βατάτζη, του γνωστού ως επικεφαλής για τρεις και πλέον δεκαετίες της εν εξορία αυτοκρατορίας της Νικαίας. Αντίθετα δεν είναι και τόσο γνωστό ότι πρόκειται για τον ουσιαστικό ανακτητή της Ρωμανίας, της λεγόμενης Βυζαντινής Αυτοκρατορίας. Φέτος συμπληρώνονται 750 χρόνια από το αυτοκρατορικό του τέλος -όχι της ζωής του- που επήλθε αρχές του 1254. Επίσης 800 χρόνια από το 1204. Από την εισβολή των σταυροφόρων και τη φραγκοκρατία. Πρόκειται για έναν συμπολίτη, να μεν τιμημένο από την εκκλησία ως Άγιο Ιωάννη τον Ελεήμονα ή με έναν δυο δρόμους με το όνομά του εδώ, όσο στην πρωτεύουσα, όμως είναι πολύ πιο γνωστός στα πανεπιστήμια της Ευρώπης και των Η.Π.Α., καθώς και στις ξένες εγκυκλοπαίδειες, από ό,τι είναι στην Αθήνα όσο στη Θράκη.

Όσον αφορά την τελευταία, η φετινή ειδικά επέτειος απελευθέρωσης της, έχει να κάνει, με ένα ακόμη πρότυπο της ίδια πόλης. Ο λόγος για τον Εμμανουήλ Δουλά, η εκλογή του οποίου στη θέση του προέδρου της Διασυμμαχικής Θράκης το Μάρτιο του 1920, έπαιξε τον καθοριστικό ρόλο στην προσκύρωση της Θράκης στην Ελλάδα δυο μήνες αργότερα. Η ανάδειξή του ως προτύπου, τόσο για όσα έκανε για τη Θράκη όσο για το ότι δεν αντάλλαξε την προσφορά του εκείνη με αξιώματα αλλά επέστρεψε στην πόλη του, στην πολύτεκνη οικογένεια του, όπου άλλωστε βρίσκεται η τελευταία του κατοικία, είναι σαν να λέει το Δήμο, να αφιερώσει τα φετινά του Ελευθέρια εις μνήμην του.

Να το επαναλάβει η Κομοτηνή για το δίδυμο Χαρισίου Βαμβακά και Εμμανουήλ Δουλά, για λογαριασμό ολόκληρης της Θράκης. Επίσης η Ορεστιάδα που είναι η φυσική συνέχεια της Κηφισιάς αν όχι Γλυφάδας της Ανδριανούπολης, του Καραγάτς. Ένα προηγούμενο άρθρο μου συνόδευε -όχι βέβαια τυχαία- ολόσωμη φωτογραφία του. Στην Κομοτηνή αμέσως άνθρωποι που γνωρίζουν, όπως ο κύριος Νεστοράκης, έγραψε προτείνοντας να φιλοτεχνηθεί η προτομή του και να μπει δίπλα ακριβώς από την αντίστοιχη του Βαμβακά, στην πλατεία της Θρακικής πρωτεύουσας ενώ σήμερα απλά φιλοξενείται ως όνομα σε τριτεύουσα πάροδο, και που στην δική του και δική μας πόλη, δεν υπάρχει ούτε καν αυτό. Κάτι που εκτός όλων των άλλων αποτελεί ιστορική αποκατάσταση. Αρχικά στην Κομοτηνή, το Διδυμότειχο και την Ορεστιάδα. Αργότερα στις υπόλοιπες πόλεις.

Ειδικά εδώ μπορεί να γίνει ένα επιπλέον επόμενο βήμα. Να καθιερωθεί ως νέος του λογότυπος, ο τίτλος: Η πόλη των κάστρων και των προτύπων. Τα δυο αυτά, άλλης κλίμακας το ένα και άλλης το άλλο, συμβατά όμως απολύτως πρότυπα, όπως όλη η υπόλοιπη προίκια από έμψυχο υλικό ή αρχέτυπα, μπορούν να μεταβιβαστούν ως γνώση και επόμενα ως πλούτος σε όλους ανεξαιρέτα τους δημότες. Τόσο στις νέες γενιές, όσο εκείνες που είναι καθοδόν. Αυτό είναι που λέμε να ξαναγραφεί η ιστορία. Το βιβλίο είναι ένας τρόπος. Υπάρχουν και άλλοι, μη συμβατικοί.

Πολύ πιο εύκολα τότε θα μπορούν να προσελκυσθούν σε αυτό τον τόπο, τόσο η ανάπτυξη του τουρισμού και η γενικότερη ανάπτυξη όσο και η γεωοικονομία με τα μεγάλα δώρα στην περιοχή. Από την αγροτική αναγέννηση και τα δικά της πρότυπα επίσης προϊόντα από τα γαλακτοκομικά -όπως έχω πει και γράψει για το κουρκμάτς,, το Μανιώτικο και τη Θρακική γαστρονομία μέχρι τη σιδηροδρομική αναγέννηση με αρχή το Πύθιο και τον διευρωπαϊκό άξονα Νο XI. Κωνσταντινούπολη Πύθιο Ηγουμενίτσα Οτράντο Ρώμη, ως κλάδος του δρόμου του μεταξιού.

Επίσης από τις αναγκαίες και σε αρμονία ευρισκόμενες με την περιοχή πανεπιστημιακές σχολές που δικαιούται ο καθημαγμένος αυτός τόπος μέχρι και την εφορία Βυζαντινών

αρχαιοτήτων και φυσικά το καθ ημάς σύγχρονο γεφύρι της Άρτας, το Βυζαντινό Μουσείο. Η αρχιτεκτονική αναγέννηση του καλέ και η φιλοκαλία της πόλης όσο αποτελούν αναπόσπαστα τμήματα και πράξεις του ίδιου έργου άλλο τόσο είναι φιλία ζωής. Προκαλεί το περί δικαίου αίσθημα των πολιτών όταν από τη μια διαλύεται η περιφέρεια και όταν από την άλλη κοκορεύεται η Αθήνα 2004. Όλα αυτά οφείλουν να αποτελέσουν μέρη σχεδίου τόσο για την πόλη όσο το νομό και τη Θράκη γενικότερα. Εγώ αυτό έχω κάνει, μαζί φυσικά με άλλα, κατά τα τελευταία είκοσι χρόνια. Δεν επιθυμώ ευχαριστώ, όχι όμως και χολές.

Ένα τέτοιο Διδυμότειχο μπορεί να αποτελεί αντάξια συνέχεια και κληρονομιά της πόλης του Βατάτζη και του Δουλά καθώς και όλων των υπόλοιπων συνδεδεμένων με το νήμα της ιστορίας παιδιών της όπως και των δεκάδων αιώνων που έχει στην καμπούρα του. Ακόμη και η Εκκλησία επιτρέπει την εποικοδομητική σημειωτική. Ότι η αρχιτεκτονική και η οικοδόμηση του καντιφέ καλέ της Σμύρνης από το Βατάτζη έχει να κάνει με τη σχέση του τελευταίου με τη γενέτειρα πόλη του. Όπως πλειάδα Ελλαδικών πόλεων του οφείλουν την απελευθέρωσή τους. Από τις Σέρρες την Καβάλα και τη Δράμα μέχρι τη Χίο και τη Ρόδο και που σήμερα δεν έχουν καν το όνομά του σε κάποιο δρόμο τους. Πόσο μάλλον οι Θρακικές πόλεις. Όσο πιο ιστορική είναι μια πόλη τόσο πιο μεγάλες ευθύνες έχει απέναντι στο μέλλον. Και αυτή αν και είναι η ιστορικότερη εν ζωή πόλη της Θράκης δεν αποτελεί ακόμη μέλος του παγκόσμιου δικτύου ιστορικών πόλεων με ό,τι θετικό αυτό συνεπάγεται να χάνεται ως όφελος. Και εκείνη που οφείλει να κάνει τα πρώτα βήματα ανάληψης των ευθυνών αυτών δεν είναι άλλη από τη Δημοτική αρχή.

Πιο πολύ και από την Πολιτεία προς την οποία χρειάζεται να υποδείξει και να παλέψει για το όραμά της. Εν ανάγκη να σταθεί απέναντι, κάτι που στις προηγούμενες περιόδους το απέφυγε. Όπως και η Πολιτεία, που άλλο δεν ήθελε. Τότε μπορεί να δοθεί ένα διαφορετικό περιεχόμενο στις επετείους. Μεταξύ άλλων, από νεκρές θα αναστηθούν και θα μετατραπούν σε παραγωγικές και προσοδοφόρες για την ανάπτυξη, την ειρήνη στην περιοχή, και το πολυτιμότερο, μετά την ελευθερία ύψιστο αγαθό, τη Δημοκρατία.

[\[*\]](#) Πρώην Βουλευτής Έβρου {1993-2000}

Γ. Η θερινή κατοικία της Νίκης

Του Χρήστου Κηπουρού [\[\]](#)*

Πέρασαν δεκάξι χρόνια από τότε που σε ημερίδα του Νομαρχιακού Συμβουλίου Έβρου στην Αλεξανδρούπολη μίλησα περί επιστροφής της Νίκης της Σαμοθράκης. Λίγο πριν, η αείμνηστη Μελίνα είχε θέσει το ζήτημα με τα μάρμαρα του Παρθενώνα και αμέσως μετά την περίοδο του Νταβός, είχε εκφραστεί η στήριξη του τουρκικού υπουργείου πολιτισμού για την επιστροφή τους. Η πρότασή μου υπήρξε απότοκος όλων αυτών, συμβάλλοντος του τότε κλίματος.

Μπορεί να χρειάστηκε να περάσουν έκτοτε δέκα και πλέον χρόνια ώστε να επαναφέρει το ίδιο θέμα ο Δήμος της Σαμοθράκης, όμως το γεγονός δεν παύει να αποτελεί πράξη που τον τιμά. Κατά τα άλλα το ζήτημα, αυτό καθεαυτό, αφορά μια επεξεργασμένη πολιτική. Τόσο ως σύλληψη, σχεδίαση και χειρισμός όσο επίσης ως κλιμάκωση και ανάπτυξη. Ένας επιπλέον λόγος είναι οι ατυχίες αν όχι βλακώδεις και ταυτόχρονα ζημιογόνοι χειρισμοί ως προς την υπόθεση με τα μάρμαρα του Παρθενώνα εκ μέρους της απελθούσας κυβέρνησης. Από την έμμεση αν όχι άμεση αναγνώριση κυριότητας των πολιτισμικών εκείνων μνημείων και έργων τέχνης στην Αγγλία έως την κατάπτωσή τους στο επίπεδο πολιτικού ρουσφετιού εκ μέρους της Βρετανικής στην προηγούμενη Ελληνική κυβέρνηση.

Η επιλογή εκ μέρους μου της συγκεκριμένης χρονικής στιγμής το Μάιο του 2004, δεν προέκυψε τυχαία. Απεναντίας. Περίμενα χρόνια να το κάνω αυτή τη στιγμή. Δηλαδή κατά την 84η επέτειο απελευθέρωσης της Θράκης και της ιστορικά και διοικητικά ανήκουσας σε αυτήν νήσου Σαμοθράκης. Πριν όμως μιλήσω γι αυτό ας μου επιτραπεί να υπενθυμίσω κάτι που οι απελθόντες αγνοούσαν τραγικά. Ότι δηλαδή για τα έργα τέχνης, ιδιαίτερα τα μεγάλα, υπάρχει η υψηλή κυριότητα. Ότι ανήκουν σε ευρύτερα από τα εθνικά σύνολα. Εν προκειμένω στον Ευρωπαϊκό πολιτισμό και επέκεινα στον παγκόσμιο και σε ολόκληρη στην Οικουμένη. Η Νίκη της Σαμοθράκης ως πολιτισμικό κοινό Ευρωπαίων δεν μπορεί να αποτελεί εξαίρεση του παγκόσμιου αυτού άγραφου όσο και γραπτού πολιτισμικού κανόνα και νόμου. Σε τέτοιες δηλαδή περιπτώσεις, όπως και άλλες, η χρησικτησία δεν μπορεί να μετατραπεί σε κυριότητα, όσοι και αν παρέλθουν αιώνες. Πόσο μάλλον όταν αφορά κλοπιμαία εξ αρχής έργα, όπως το προκείμενο σπάνιο τεχνούργημα της Νίκης.

Οι όποιες θεωρίες περί ποιοτικής συντήρησης έργων, σαν αυτό στις νέες τους εστίες, όσο και «επιστημονική» τεκμηρίωση να τις διακρίνει, αδυνατούν να αποκρύψουν την αλήθεια. Την μη λησμοσύνη δηλαδή για τον τρόπο της κτήσης. Την κρατική αρχαιοκαπηλία. Παραπέμπουν στο γνωστό: «ου δύναται πόλις κρυβήναι επάνω όρους κειμένη». Το ζήτημα είναι να ανοίξει με έξυπνο και σοβαρό τρόπο ένας πολιτισμικός και γι αυτό πολιτικός και λογικός διάλογος. Κάτι που ναι μεν έγινε σε κάποιο σημείο με την άλλη υπόθεση, που όμως τα προηγηθέντα αρνητικά του, βάραιναν πολύ περισσότερο. Γι αυτό και φτάνει να καταλήξει σε φιάσκο αν δεν συνέβη ήδη. Δηλαδή να υπάρξει μια Ελληνική διπλωματική πολιτισμική πολιτική ήττα. Μπορεί να ήταν πολύ δύσκολο εξ αρχής εγχείρημα, όμως αυτό που μετράει στην πολιτική είναι το αποτέλεσμα.

Σε ότι αφορά τη Νίκη, μπορεί κανείς να την δει μέσα από μια απλοϊκή οπτική και λογική. Μια εργαζόμενη -ανάμεσα όμως στις πιο παραγωγικές και προσοδοφόρες του Λούβρου και της Γαλλικής οικονομίας- μαζί με τη συμπατριώτισσα φίλη της, την Αφροδίτη της Μήλου καθώς και την κατά πολύ νεώτερη Τζοκόντα. Ο λόγος για τις τρεις χάριτες των Παρισίων. Δυο της αρχαίας Ελλάδας και η τρίτη, μια ζωγραφιά από την Ευρωπαϊκή αναγέννηση, με δύο μοναδικά κάλλη: το ομώνυμο χαμόγελο και το όπισθεν απαράμιλλο τοπίο. Όμως η Νίκη είναι περισσότερο μοναδική και από τις μοναδικές. Είναι το φως της ομώνυμης πόλης.

Μπορεί οι νίκες να είναι πολλών ειδών, ακόμη και ως αγάλματα -υπάρχει ένα χάλκινο της από ναό του Βεσπασιανού στο αρχαιολογικό μουσείο της Μπρέτσια, όμως η δική μας, δεν έχει ταίρι. Μπορεί ο νεφεληγερέτης να πήγε την Ευρώπη στην Κρήτη, μπορεί να έκανε μύρια όσα με τους αμέτρητους έρωτές του, όμως δεν κράτησε τυχαία μόνιμα στο Όλυμπο τη θεά Νίκη, όταν την πήγε εκεί ο πατέρας της ο γίγας Πάλας για να βοηθηθεί στον εναντίον των Τιτάνων αγώνα του. Τα ίδια ακριβώς επανέλαβαν οι Ρόδιοι με το ανάθημα της Νίκης προς τους Μεγάλους Θεούς της Σαμοθράκης, όταν νίκησαν τον βασιλιά της Συρίας. Μόνο που αυτή τη φορά η Νίκη δεν έμεινε κοντά στους θεούς για πάντα. Αιτία ένας περισσότερο ανοιχτομάτης παρά διπλωμάτης Γάλλος Έλγιν, ονόματι Σαμπουαζώ, που νομίζω υπηρετούσε στην Ανδριανούπολη. Και το χειρότερο, αυτό που υπάρχει σήμερα στο μουσείο του νησιού είναι ένα γύψινο εκμαγείο που παραπέμπει στις χάντρες και τα καθρεφτάκια αν δεν αποτελεί μια διαρκή, ανά τους αιώνες, ύβρη.

Σκέφτομαι μερικές φορές πόσο αληθινή μπορεί είναι μια Ευρωπαϊκή παιδεία. Ακόμη και μια φιλοσοφία ή πολιτική, όταν τους λείπει η λογική και η πολιτική ηθική. Δεν μπορώ να πω ότι ξέρω καλά τα της Αγγλικής ορχήστρας. Μου φαίνεται πάντως ότι ο Ρούμπιν Χουκ είναι ειλικρινής για την ανάγκη επιστροφής των μαρμάρων του Παρθενώνα. Ίσως επειδή είναι το πιο τελευταίο εκβάν του. Αφού υπάρχει προτελευταίο με την περίπτωση της Αμερικανικής

και Βρετανικής εισβολής στη Μεσοποταμία. Περιμένω από τον φίλο της Μελίνας τον Ζαν Λάγκ που τόσο συγκινητικά την κατευόδωσε από τη Μητρόπολη των Αθηνών, να μιλήσει, όταν μπει το ζήτημα με τη Νίκη της Σαμοθράκης. Όπως από πολλούς άλλους τόσο από τις πολιτικές όσο τις φιλοσοφικές Γαλλικές σχολές. Αν υπάρξει μια νέα Ευρωπαϊκή αναγέννηση αυτή καταρχήν οφείλει να είναι Αριστοτέλεια. Τόσο λογική όσο πολιτική και ηθική.

Από την άλλη, η ιστορία δείχνει ότι οι αναγεννήσεις έχουν κοινό με τους εγκληματίες. Έλκονται να επιστρέψουν στον τόπο του εγκλήματος. Δεν εξηγούνται αλλιώς τόσες και τόσες αναγεννήσεις στον ιστορικό Ελληνικό χώρο, διαψεύδοντας με τον πιο κατηγορηματικό τρόπο ότι δήθεν οι πολιτισμοί ταξιδεύουν από Ανατολές προς Δυσμάς. Θα κρεμάσουν τους πολιτισμούς και θα πάνε και μερικοί τζάμπα. Αν και μπορεί να βγει σε καλό, αφού πρόκειται για βαρβαρότητες. Η γνώμη μου είναι ότι όλο αυτό το υπαρκτό τείχος των Αθηνών -αόρατο τηλεοπτικό ηλεκτρονικό και κυρίως «τσιμεντένιο»- αποτελεί ακριβώς την έκφραση τέτοιων ακριβώς μέτρων. Λαμβάνονται προληπτικά ώστε να εμποδιστεί ακόμη και ένα ψήγμα από τον ιστορικό αυτό χώρο των πιο πολλών αναγεννήσεων. Δεν αποδίδουν όμως πάντοτε. Τέτοια περίπτωση είναι η Μεγαλόνησος. Αν και καθημαγμένη, τέτοιο αναγεννητικό μήνυμα στέλνει το πρόσφατο όχι της. Τόσο στον Ελληνισμό όσο σε όλους τους λαούς. Επίσης στην θλιβερή όσο γελοία πολιτική Αθήνα που κατέληξε να είναι με τα μπούνια μέσα, και πίσω από κάθε διεθνή μηχανορραφία για τους λαούς της πολύπαθης Ανατολικής Μεσογείου.

Οργανικά συνδεδεμένα μέρη με όλο αυτό το πλέγμα, άπασες οι κομματικές χωματερές της Ελλαδικής πρωτεύουσας. Αντί της αναγέννησης πηγαίνουν όχι απλά λίγο αλλά εντελώς προς την αντίθετη κατεύθυνση. Και όμως αν δεν ήταν μέσα στο κόλπο, αρκούσε η επανασύνδεση με τη λογική. Τότε θα έβλεπαν τι κάνουν και που πηγαίνουν. Τώρα απλά αντιπολίτευση είναι το αντίθετο της Κυβέρνησης εκτός και αν υπάρχει εξωελλαδική ανωτέρα βία και δύναμη που επιθυμεί άλλως. Η περίπτωση του Κυπριακού βοά υπέρ αυτής της εκδοχής. Η δε κυβέρνηση κυβερνά υποτίθεται χρησιμοποιώντας ως καύσιμα τις ουκ ολίγες, είναι η αλήθεια, βλακειές της προκατόχου της. Το μάζιμουμ του Μαξίμου είναι λιγότερο και από το ελάχιστο ακόμη. Ανάλογη αντίθεση, σε άλλη βέβαια κλίμακα, υπάρχει ανάμεσα στις αντιπολιτευτικές εκπροσωπήσεις της Αριστεράς. Η μια κάνει το εντελώς αντίθετο της άλλης και όταν ακόμη συμπίπτουν.

Δεν είναι δηλαδή να περιμένει κανείς κάτι. Εν προκειμένω το ζήτημα της Νίκης μπορεί να θεθεί με έναν κοινωνικοπολιτικό τρόπο. Μπορούν να το κάνουν αυτό άνθρωποι από τους πιο εκτεθειμένους στο ζήτημα της Δημοκρατίας αν δεν υπήρχαν τα υπαρκτά πολιτικά πρόσωπα. Ο λόγος για τους δημοσιογράφους και το ερχόμενο συνέδριό τους στη Σαμοθράκη, κατά τον επόμενο μήνα. Δίνεται μια ευκαιρία να μην επαναληφθεί η μεγάλη διασπάθιση του δημοσίου

χρήματος για το πληρωμένο τους week end και την καταβολή όλων αυτών των δαπανών από το κορόιδο λαό. Αντί να έρθουν να λιβανίσουν την άλλη πηγή εσόδων τους, την Αθήνα 2004, που και πάλι παραπέμπει στον ίδιο λαό, μπορούν να σκεφτούν και να πράξουν διαφορετικά. Μπορεί να υιοθετηθεί η πρότασή μας του 1988, όπως εκείνη του ομώνυμου Δήμου και της Ε.Σ.Η.Ε.Μ.-Θ. του 2001. Δεν χρειάζονται φορτίσεις. Το σημερινό κείμενο αυτό επιχειρεί.

Εφέτος συμπληρώνονται 800 χρόνια από την εισβολή και τη Φραγκοκρατία στην περιοχή της Ρωμανίας όπου γεννήθηκε ένας από τους πιο μεγάλους σε χρονική διάρκεια παγκόσμιους πολιτισμούς της γης και τους πλέον λεηλατημένους. Παρόλα αυτά πολλά πολιτισμικά έργα από προηγούμενες περιόδους όπως η Ελληνιστική, έμειναν χωρίς να κινδυνέψουν τότε. Δεν συνέβη όμως το ίδιο κατά τη διάρκεια του εθνικού αγώνα των Ελλήνων. Λίγες δεκαετίες από την εποχή που πνευματικοί Γάλλοι όπως ο Φωριέλ διένειμε τα Ελληνικά Δημοτικά τραγούδια στην φιλελληνική διανοητική Ευρώπη, άλλοι «έβρισκαν», κατά πως διατείνεται η επίσημη Ελληνική ιστορία, αρχαιότητες στην τουρκοκρατούμενη Σαμοθράκη. Φυσικά, λέω εγώ, σε συνεννόηση με την υψηλή πύλη αφού επρόκειτο περί φανερής ή μυστικής συναλλαγής μεταξύ σουλτάνων και σταυροφόρων πλιατσικολόγων. Έστω και αν οι τελευταίοι είναι πολύ μεταγενέστεροι της παγκόσμια γνωστής μαύρης κηλίδας του 1204.

Η πρόταση είναι πολύ απλή και περισσότερο ακόμη λογική. Η Σαμοθράκη μπορεί να γίνει η θερινή κατοικία της Νίκης. Μην σπεύσει κανείς και επαναλάβει τα περί ουτοπίας. Ακόμη και αν ήταν έτσι, που δεν είναι, πρόκειται για έναν από τους πιο όμορφους αγώνες ιστορικής αποκατάστασης του δικαίου και των δικαιωμάτων ενός λαού στα πολιτισμικά του προϊόντα και στην κληρονομιά του. Η Νίκη ανήκει στους Σαμοθρακίτες. Ο ιστορικός συμβιβασμός στην πρόταση αυτή έχει να κάνει με το πρωταρχικό σεβασμό στο ότι πριν από όλα το έργο οφείλει να επιβεβαιώνει πολιτισμικά τον τίτλο της τριλογίας. Το Κοινόν Ευρωπαίων. Μπορεί η οριστική παλιννόστηση να καθυστερήσει πολύ. Μπορεί να μην υπάρξει ποτέ. Όμως αυτό δεν μπορεί να πτοήσει. Απεναντίας η ευγένεια του αγώνα μπορεί να εμπνεύσει όλο τον Ελληνισμό. Από τη Ρόδο, που προέρχεται και από τη Μήλο που μπορεί να έρθει η δική της σειρά, μέχρι όπου δεν φαντάζεται το μυαλό του ανθρώπου.

Προτού υποβληθεί επίσημα η πρόταση, μπορεί από φέτος ακόμη να ξεκινήσουν πολιτικές καμπάνιες, τόσο σε επίπεδο θεσμών όσο πολιτών. Τόσο Ελληνικών θεσμών όσο Γαλλικών. Επίσης μικτών καθώς και άλλων ευρύτερων διεθνών. Με το ίδιο αυτό θέμα μπορούν να προγραμματιστούν συμπόσια τόσο στη Σαμοθράκη και τη Θράκη όσο στην Αθήνα αλλά και σε Γαλλικές και άλλες Ευρωπαϊκές πόλεις πρωτεύουσες και χώρες. Δεν λέω ότι μπορεί να ιδωθεί ως ένα είδος έμπρακτης αυτοκριτικής για το 1204. Όμως είναι σίγουρο ότι κάποιο παράπλευρο κέρδος -κατά το: «παράπλευρες απώλειες»- μπορεί να προκύψει. Ο λόγος για

την κατάργηση της περί Βυζαντίου, ύβρεως. Συμπτωματικά και αυτή, Γαλλικής πατρότητας. Τα λέω αυτά γιατί σύμφωνα με την ιστορική πραγματικότητα, αυτός που υπήρξε είναι ένας συνιστών Ευρωπαϊκός πολιτισμός. Ο πολιτισμός της καθ ημάς Ανατολής και της Ρωμανίας. Ας μη επεκταθούμε τώρα σε Ουκρανούς επιστήμονες και σε επεξεργασίες τους περί του τότε ισχύοντος συστήματος της Κοινοπολιτείας, που ανακαλύφτηκε τυχαία και αυτό, όπως και η Νίκη, πολλούς αιώνες αργότερα.

[] Το κείμενο γράφτηκε έχοντας πίσω του δυο εικονικά όσο όμως ουσιαστικά φόντα. Το πρώτο είναι το κυανούν της εικόνας της Νίκης. Συμβολίζει προφανώς στο Θρακικό πέλαγος το οποίο δεν θα αφήσουμε να γίνει κνάνιο. Να γεμίσει με αυτό ο βυθός του. Μιλώ για τα χρυσωρυχεία που ήθελαν να κάνουν και που ο κίνδυνος δεν έχει ακόμη ξεπεραστεί. Το δεύτερο φόντο είναι ένα άλλο βάθος. Το βάθος του χρόνου. Απολογισμοί μπορεί να γίνονται, όμως τόσο το Θρακικό 2020 -ένας αιώνας από την ομώνυμη απελευθέρωση- όσο το Εθνικό 2021, αποτελούν δυο μεγάλους σταθμούς. Όλη αυτή την ερχόμενη δεκαπενταετία, η υποψήφια, για θερινή κατοικία της Νίκης, Σαμοθράκη, όπως και η Θράκη έχουν να κερδίσουν πολλά. Και μόνο η συζήτηση για το θέμα, αποτελεί μια όχι ευκαταφρόνητη πρόσοδο όσο μια νέα τουριστική κινητικότητα και πολιτική. Μια νίκη που πέραν του πολιτισμού της καλλιτεχνίας και του ανοιχτού απέραντου μουσείου του ίδιου νησιού, επεκτείνεται σε άλλους πολιτισμούς. Από εκείνον της γαστρονομίας και της Πολίτικης Κουζίνας που η Θράκη αποτελεί μοναδική ιστορική δικαιούχο έως τα Ρεμπουτσάδικα με τη γιαγιά που μαγειρεύει σπιτικά φαγητά για τουρίστες και έως τις γυναίκες με τα σπιτικά γλυκά που σύντομα θα περάσουν σε νέες δράσεις. Και από τον πολιτισμό του αναγεννημένου Μαρωνίτη Οίνου που έως τότε θα παράγεται απανταχού της Θράκης και Σαμοθράκης έως τον πολιτισμό της πικρής όσο γευστικής στεριανής και νησιώτικης Θρακικής ελιάς. Ως τον αρχιτεκτονικό πολιτισμό των κατοικιών και του τοπίου της Χώρας. Με βάση την πολιτισμική αυτή γιρλάντα του Κοινού των Θρακών, μπορούμε παράλληλα να προετοιμαστούμε να γίνουμε το πιο καλό δωμάτιο του Ελληνικού οίκου. Η υποδοχή του Ελλαδικού διαμερίσματος. Του ίδιου, όσο και της Νίκης.*

Σ. Σ. Κρίμα που οι εφημερίδες των Αθηνών την περιορίζουν σε ρόλους φόντου σε εξώφυλλα στα αξιόλογα κατά τα άλλα αφιερώματα που κάνουν στη Νίκη γενικότερα. Ας μην επεκταθούμε στην απουσία της από τα ομώνυμα Ολυμπιακά μετάλλια. Όποιος έχει μάτια βλέπει τη διαφορά. Τι άλλο όμως να περιμένει κανείς από μια Πολιτεία που προκειμένου να ενισχύσει τα επιχειρήματα για τα μάρμαρα του Παρθενώνα, υποθηκεύει ονομαστικά τη Νίκη της Σαμοθράκης μέσα από την κατάταξή της στα κινητά μνημεία. Είχε χίλιους λόγους να

επικαλεστεί για τον Παρθενώνα. Δεν είχε κανέναν λόγο να αδυνατίσει το δικαίωμα στην επιστροφή της Νίκης με τον τρόπο που το έπραξε. Γι αυτό κάπου στην αρχή του κειμένου γίνεται λόγος για βλακώδεις κινήσεις. Μια είναι αυτή. Υπάρχουν και άλλες.

Θράκη Μάιος 2004

ΘΡΑΚΗ ΚΑΙ ΣΑΜΟΘΡΑΚΗ

Η ΥΠΟΔΟΧΗ ΤΟΥ ΕΛΛΑΔΙΚΟΥ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΟΣ

...Γι αυτό εμείς οι Θρακιώτες όταν διεκδικήσουμε το δικαίωμα στην πολιτισμική μας κληρονομιά και ζητήσουμε την επιστροφή της “Νίκης της Σαμοθράκης” στον τόπο που τη γέννησε, δε θα δεχτούμε, όπως με τα μάρμαρα του Παρθενώνα, τη συμπαράσταση του τουρκικού υπουργείου πολιτισμού. Γιατί όπως εύκολα κανείς διαπιστώνει από την ιστορία, τόσο τα λεγόμενα “Ελγίνεια”, όσο επίσης η “Νίκη της Σαμοθράκης”, υπήρξαν αντικείμενα φανεράς ή μυστικής συναλλαγής μεταξύ των σουλτάνων και σταυροφόρων πλιατσικολόγων...

“Ομιλία του συγγραφέα στην ημερίδα της 2 Οκτώβρη 88 του Νομαρχιακού Συμβουλίου του Νομού Έβρου για το αναπτυξιακό συνέδριο Αν. Μακεδονίας και Θράκης”.

Από το βιβλίο του ίδιου:

ΔΕΝ ΘΕΛΟΥΜΕ Η ΘΡΑΚΗ ΝΑ ΓΙΝΕΙ ΝΕΑ ΚΥΠΡΟΣ,

Β΄ έκδοση, ΚΕ.Μ.Ι.ΘΡΑ. και ΠΕΝΤΕΔΑΚΤΥΛΟΣ, 1989.